

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflava ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Naš vekoviti ponos

Tiste dni, ko smo stali pred najpretrajnejšim doživljajem našega naroda, ko smo pokopali našega Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja, v nepreglednem in dostojanstvenem tekmovanju vsega sveta, da Mu izkaže poslednjo počastitev in priznanje za njegovo delo, smo videli nenaumno in zgodovinsko poiriditev velike resnice: Naš blagopokojni kralj ni bil le velik, temveč naravnost nedosegljiv v njegovih velikih in sijajnih vrlinah uma, srca in volje.

Splošna sodba velike večine odličnih možprvakov sveta je prišla do nespornega zaključka, da je bil blagopokojni kralj ena izmed najdovršenejših osebnosti, eden najdelavnejših in najbolj zaslužnih pobornikov v službi človeštva za sporazum med narodi in za svetovni mir. Takšen je bil on v njegovih prizadevanjih za splošni dobrobit, v njegovi vlogi kot narodni kralj in glavni države pa je bil posebej odločenost, podvzetost in uvidevnost, saj je združil v sebi vse, kar je v našem narodu dobrega, plemenitega, junaškega, prevdarnega in dostojanstvenega.

Kot tak je bil on edini med nami v stanju, da prevzame v odločnem trenutku vso odgovornost in vso smelost za tiste korake, katere je podvzel, ko je videl, da ga k temu kliče dolžnost in skrb za bodočnost. On edini je imel tedaj tudi vse potrebne pogoje za to, kakor tudi tisti ugled, s katerim je mogel edini računati na uspeh in odobravanje vsega naroda. To svojo ogromno nalogo je izvedel v razpoloženju višje navdahnitve. Vsaka njegova beseda je bila prepričujoča, ker je izšla iz globoke in krpke uvidevnosti in spoznanja. Vsak njegov ukrep je bil odmerjen s tisto natančnostjo in privlačnostjo, da je moral vsakega osvojiti, ker je izhajal iz vsestranskega, temeljitega proučevanja položaja in vseh okolišnic. Svoji nalogi se je posvetil iz najčistejših nagibov svojega plemenitega in junaškega srca. «Ne smemo bežati pred odgovornostjo, niti se loviti za slavo», je rekel nekoč naš blagopokojni kralj in je s tem prav točno označil svoje delo.

V izvrševanju svoje velike naloge je dokazal, da je storil celo več, kakor so mu dopuščale razmere. On sam je zagrabil za krmilo zgodovine, da ga naravna in tisto smer, ki vodi najbližje k sreči naroda in države. V to svrhu ni bil nič manjši od svojega velikega imenjaka kralja Aleksandra Velikega Macedonskega, saj se ni strašil presekat tudi v najhujšem času, ko so se vršili žalostni dogodki prastarih in ukoreninjenih navad in običajev. Kako dobro se je zavedal svoje težavne naloge, se najlepše vidi iz njegovih lastnih besed: «Mar mislite, da se ne zavedam opasnosti, v katere sem se podal. Dobro vem, da me mora to stati tudi glavo, kar more biti nesreča za mene in za mojo družino, toda to ni važno. Naš narod me vendar nima na tem mestu zato, da sedim prekrižanih rok in se brigam za svoje življenje.»

Naš velik blagopokojni kralj se je oprijel z junaškim zaletom brez oklevanja svojega poslanstva, da izvrši svojo veliko dolžnost. Zato je bilo njegovo delo tako uspešno, srečno in blagoslov-

ljeno, zato se je dvignil tako visoko nad sodobnike in se pokazal vsej veličini samozatajevanja, da je mogel vršiti svoje usodno poslanstvo.

Sedaj, ko je sprejela njegova mila rodna zemlja njegovo minljivo telo, sedaj najjasneje vidimo po izjavah iz vsega sveta, kaj je bil njegov duh nam in vsemu človeštvu. Vidimo in globoko občutimo, da je bil, in da bo vedno On naš vekoviti ponos. Še za nikomur ni ves svet tako enodušno in iskreno izrekel takšne besede priznanja in sočutja, za nikomur še ni nikoli tako silno zadržela vest vsega izobraženega sveta kakor ob izgubi tega velikana misli in dela.

Celo Moskva ni izostala. Tudi tam so Mu izkazali največjo počastitev in izrekli največjo pohvalo našemu Viteškemu kralju Uedinitelju. Moskva je priredila veličastno žalno svečanost, na kateri je govoril tudi ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov. «Kralj Aleksander,» je rekel, «je prekrmaril jugoslovensko državno ladjo skozi vse povojne viharje v mirno pristanišče in našel

pot k srečni bodočnosti in blagostanju jugoslovenskega naroda, pri tem pa je razvil svoje ogromno delo kot graditelj miru v Evropi. Pomiritev Balkana, ki je postal v zadnjih letih najmirnejši kotic evropske celine, je v največji meri zasluga velikega kralja Aleksandra. Evropski mir je imel v njem neustrašnega pobornika. Zločinska roka, ki ga je umorila ob obsojanju vsega sveta, je prekinila njegovo veliko delo v času, ko bi ga venčal z novim uspehom pomirjenja in mednarodnega sodelovanja. Kralj Aleksander je bil zares narodni vladar in vzor državnika, ki zasluži, da gredo po njegovih stopinjah vsi, ki jim je zares pri sreči mir in mednarodni sporazum.»

Glejte, takega vladarja junaka in človeka smo izgubili! Toda ta izguba nas ne dela malodušnih. Prav sedaj smo dosegli svojo popolno zrelost, sedaj tudi vemo, koliko svojih moči moramo žrtvovati, da to izgubo nadomestimo. To moremo in to tudi hočemo! Vsi pojdemo naprej po pti, katero nam je On, gledajoč daleč naprej kot velik prerok v naše bodočnost, pokazal. Močni bomo odločni in složni v zavesti, da delamo to, kar želi, kar od nas zahteva On, — naš vekoviti ponos.

Viteški kralj Zedinitelj na zadnji poti

Jugoslovenska prestolnica in z njo vsa Jugoslavija se je pretekli četrtek za zmerom poslovila od Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Kraljeva zadnja pot med nami je bila pri vsej svoji silni žalosti tako mogočna manifestacija, da je jugoslovenska zemlja še ni videla enake. Nemogoče je preceniti ogromne množice, ki so ta dan napolnile beograjske ulice iz prestolnice in vseh drugih pokrajin države. Nemogoče je popisati žalost, ki je napolnila vso to nad pol milijona veliko množico.

POLNOČNI PRENOS IZ DVORA V SABORNO CERKEV

Desettisoči se niso več mogli pokloniti pred mrtvim kraljem. Kleče na mokrih tleh so se z glasnim jokom poslavljali od njega.

Opolnoči med sredo in četrtkom so krsto s truplom pokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja prenesli iz starega dvora v katedralo. Zaprli so vrata, ki vodijo v stari dvor in pred katerimi je čakala še ogromna množica naroda, ki se še ni mogla posloviti od pokojnega kralja. Hudo je bilo, zabraniti ji vhod, a ni bilo drugače mogoče. Voljno so se množice vdale v svojo usodo, le nov jok se je razlegel po ulici.

Okoli mrtvaškega odra, na katerem je počivala krsta s pokojnim kraljem, so se zbrali vsi člani kraljevskega, vojaškega in civilnega spremstva z ministrom dvora Milanom Antićem na čelu.

Duhovniki so prekinili molitve in general Ječmenić, minister dvora, general Živković ter več oficirjev kraljeve garde so dvignili krsto ter jo odnesli skozi dvorane starega dvora na prosto. Med potjo je čital dvorni prota žalne molitve.

Krsto so spremljali minister pravde Boža Maksimović, dvorne dame in ostali predstavniki, ki so se zbrali v tem času v starem dvoru. Oficir kraljeve garde je nosil kraljevo krono.

Nato so krsto položili na mrtvaški voz. Na krsti je ležal svež šopek rož, pa kraljeva vojaška čepica in meč. Za krsto so se peljali v avtomobilih zastopniki vlade ter civilne in vojaške kraljeve hiše. Krsto so peljali počasi do katedrale Bogojavljenja. Ogromna množica ljudstva, ki je bila v tem času na ulicah, se je kleče na mokrih trotoarjih z jokom in glasno molitvijo poslavljala od velikega kralja.

Pred vhodom v katedralo so krsto s kraljevim truplom prevzeli generali beograjske garnizije z načelnikom glavnega generalnega štaba generalom Nedićem in komandantom mesta Beograda armijskim generalom Tomićem na čelu. Generali so dvignili krsto in jo prenesli v cerkev, ki je bila vsa zagrnjena s črnim blagom. Takoj nato so se pričele molitve svečeništva, oficirji pa so zavzeli svoja mesta ob krsti kot častna straža, da čuvarjo poslednjč svojega pokojnega vrhovnega poveljnika.

ODHOD NA ZADNJO POT.

Pretrajljiva svečanost v Saborni cerkvi v navzočnosti Nj. Vel. kralja Petra II. in vse kraljevske rodbine.

Vse ogromne množice ljudi, ki so se zadnje dni zgrnile v prestolnico, so zadnje noč prebile na prostem. Stacionirani so prenočili večinoma na hodnikih ulic, ki so bile določene za žalni sprevod. Vso noč so dovažali redni in posebni vlaki še nove tisoče, a neprestano so prihajali tudi avto-

mobili, avtobusi, vozovi, konji in dolge procesije tudi peš.

Ko je ob 4.30 nastopilo vojaštvo, zavzelo svoja mesta in postavilo kordone, so množice pritisnile tako, da se je široka pot za žalno povorko vedno bolj utesnjevala. Preko prvotno določenega reda je občinstvo zasedlo vse ulice, tako da je ostala razmerno le ozka gaz. Kljub temu pa tisoči in tisoči niso našli več prostora v špalirju ter so se stiskali v stranskih ulicah.

Sokolstvo, ki je bilo zastopano v ogromnem številu, je zavzelo določena mesta na Terazijah. V šestih gostih vrstah na obeh straneh so se razvrstili delegati sokolskih društev iz vse države pod vodstvom načelnika SKJ g. Ambrožiča. Poleg njih je bilo zbranih 600 pevcev Zveze jugoslovenskih pevskih društev. Za sokolskim in vojaškim kordonom pa je bila povsod nepregledna množica, ki je sklonjenih glav molče čakala, da se še poslednjič pokloni mrtvemu kralju na njegovi zadnji poti.

Ob 6.30, ko so že vse delegacije zavzele svoja mesta, je pregledal vojaške vrste poveljnik pogrebnega spreveda armijski general Tomić s svojim štabom. Pri vходу v Knez Mihajlovo ulico so že pričeli formirati oddelke vojske, ki so bili določeni, da korakajo v sprevedu.

Ob 6. je prispela pred Saborno cerkev častna četa kraljeve garde z godbo in zastavo. Četa se je postavila preko pota pred Saborno cerkev. Takoj za tem je prispelo 108 vojakov gardne inženjerije in artiljerije, ki so pripeljali na vrh, ovitih z državno trobojnico in črno kopreno, topovsko lafeto pred vhod v katedralo. Povsod sta vladala grobna tišina in svečan mir.

ZBOR NAJVIŠJIH DOSTOJANSTVENIKOV.

Kmalu nato so pričeli prihajati v cerkev predstavniki. Ves potrt je prispel sivolasi vojvoda Bojović, čegar prsi so krasila naša in zavezniška najvišja odlikovanja. Prišli so tudi bivši ministrski predsedniki. Zatem je prispelo narodno predstavninstvo s predsednikom narodne skupščine dr. Kostom Kumanudijem in predsednikom senata dr. Ljubo Tomašičem na čelu. Za njimi je prišel ves diplomatski zbor v svečanih oblekah, v spremstvu vojnih atašejev, za njimi inozemska odposlanstva, zastopniki tujih dvorov in tujih držav. Pozornost je vzbujal zlasti pruski ministrski predsednik general Hermann Göring, ki je pred vhom v cerkev mirno obstal pred generaliteto in pozdravil zbrane vojaške dostojanstvenike s hitlerjevskim pozdravom.

Za njim je prispel bolgarski knez Ciril v spremstvu generala Paněva, nato predsednik francoske republike Lebrun s člani svoje vojaške in civilne hiše. Ob 8 je prispel Nj. Vel. knez Arsen, ki je počasi stopal po stopnicah v cerkev, spoštljivo pozdravljen od generalov in množice.

Nekaj trenutkov kesneje je prispel spreved rumunskih kraljevskih avtomobilov, iz katerih sta izstopila Nj. Vel. rumunski kralj Karol in princ Nikola, rumunska kraljica mati Marija s svojo hčerko nadvojvodinjo Heano ter zetom nadvojvodo Antonom Avstrijskim.

NJ. VEL. KRALJ PETER IN KRALJICA MARIJA.

Tedaj je odjeknil prvi topovski strel z gradu, pričeli so zvoniti zvonovi Saborne cerkve, oglasilo se je povelje «Mirno» in med vihernim vzklíkanjem množic je prispel spreved avtomobilov, v katerih so se pripeljali Nj. Vel. kralj Peter II. z materjo Nj. Vel. kraljico Marijo in ostalimi člani kraljevske rodbine. Kralj Peter je bil v sokolski uniformi. Resnega in žalostnega obraza je držal v malih rokah sive rokavice. Iz drugega avtomobila je izstopil Nj. Vel. knez Pavle s svojo soprogo kneginjo Olgo. Kraljevi namestnik je bil v uniformi gardnega podpolkovnika. Iz tretjega avtomobila so izstopili angleški princ Jurij Kentški ter grški princesi Jelena in Marina.

Mladi kralj je vstopil s svojo vzvišeno materjo v cerkev, pozdravljen od vladarjev in dostojanstvenikov. Stojčič pred svojim prestolom je žalostno gledal poslednje slovo svečenitva od velikega očeta.

Čim je zavzel kralj svoje mesto, se je pričel v cerkvi opelo, ki ga je molil Nj. svetost patriarh Varnava, ob asistenci šestih pravoslavnih mitropolitov, 25 vladik in mnogoštevilnih protojerejev. V cerkvi so bili prisotni tudi zastopniki vseh drugih veroizpovedi, priznanih v naši državi, med njimi devet katoliških škofov z zagrebškim nadškofom koadjutorjem dr. Stepincem na čelu.

Po končanem obredu, ki je trajal skoro eno uro, se je poslovil od Viteškega kralja v imenu pravoslavne cerkve njen poglavar patriarh Varnava. Govoril je:

Ni je besede, ne izraza, ki bi mogla dostojno podati veličastno zgodovino dejanj, čuvstev in misli Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Končalo se je silno delo velikega vladarja, rajška vrata so se odprla, da sprejmejo plemenito dušo Sina naše domovine.

Začela se je ta doba v trenutku, ko je stopil s slavo venčani prestolonaslednik na čelo junaških armad. Z vsem srcem spoštujoč oprocko svojega velikega prednika Vodža Karadjordja, vzgojen po svojem znamenitem očetu pokojnem kralju Petru I. Osvoboditelju, poln najplemenitejših patriotskih čuvstev, je že v svoji mladosti stopil v najhujše borbe za osvobojenje in leta 1912. prevzel poveljstvo armade. S svojim brezprimernim junaštvom je še tisti trenutek postal zgled junaštva naše vojske, dika našega naroda. Narod ga je sprejel kakor ed Boga poklicanega voditelja za končno borbo, za uedinjenje vsega našega naroda. Silni podvigi, nedosežne zmagé tega našega velikega vodje so vzbujale nade daleč na jug, še dalje na sever. Z nadčloveškim poletom je naš vladar na čelu svoje vojske s pomočjo zavezniške Rusije, Francije in Anglije in s podporo modrih državnikov vodil od leta 1914. skozi Albanijo pregnanstvo, ves naš narod do veličastne zmagé na solunski fronti, ko je vstala zarja osvobojenja, uedinjenja, ko se je ustvarilo krvavo poročstvo za našo bodočnost.

V svoji najvišji milosti je Bog dovolil, da se je ta veliki trenutek zgodil baš po volji Njega, našega največjega vladarja. Tisti trenutek so se vtelesile v našem mladem regentu največje dobrine vsega našega naroda. Prenehala je vojna. Silnemu vojskovodji je sledil moder državnik, ki je v najtežjih trenutkih naše zgodovine, ko so strašne posledice svetovnega klanja prizadejale najstrašnejše udarce vsemu svetu in ko je Njegov vzvišeni oče kralj Osvoboditelj zatisnil svoje blage oči, posvetil svoje največje skrbi blaginji vsega naroda. Vsaka njegova misel, sleherni njegovo dejanje je bilo posvečeno čujanju nacionalnega in državnega edinstva, ki mu je bil On njegov glavni steber. In baš ko je odhajal, da na prijateljskih francoskih tleh izvrši novo delo miru, so zločinski strelj strli njegovo srce, ko je bila še poslednja misel, poslednji vzdih posvečen njegovi dragi in ljubljeni Jugoslaviji: Čuvajte mi Jugoslavijo!

Resnično, s svojim silnim duhom, z necmajno voljo in vztrajnostjo, s svojimi velikimi diplomatskimi sposobnostmi je znal pokojni viteški kralj odstraniti tisoč ovir, ki so bile na potu nacionalnemu in državnemu edinstvu. Prijateljstvo Francije, Mala antanta, Balkanski pakt, zblízanje z bratsko Bolgarijo, to so bili največji sadovi njegove politike miru. Kot največji zaščitnik reda na Balkanu je pokojni kralj, naš vladar, postal velik pobornik miru v vsej Evropi.

Pokojni vladar pa ni bil le silen vojskovodja, ne le moder državnik, nego vladar, človek, ki ga je vzljubil sleherni član našega naroda. Brezmejna je bila ljubezen, ki jo je pokazal na svojih poteh po naši mili domovini, tako med Srbi na jugu, v svoji zibelki Sumadiji, kakor v ponosni Vojvodini, v Bosni in Hercegovini, ob sinjih obalah Jadrana, ki mu je zanj posvetil še svojo posebno skrb, pa do rodovitnih polj Hrvaške in planin slovenskih, ki jih je tako neizmerno ljubil.

Velike so bile besede tvorca državnega in narodnega edinstva, ki jih je izgovoril deputaciji

naroda pomladi leta 1930., ko je dejal: «Vedite, da je vaš kralj neločljivo z vami, da enako čuti z vami in enako misli. Recite ljudstvu, da nas nikdar več ne bo razdvajala preteklost, marveč da nas bo vedno družila naša skupna ideja jugoslovenskega edinstva.»

Nepopisno so stotisoči ob mrtvaškem odru našega vzvišenega vladarja, so milijoni onemeli v tugi molče izpričali, da jim je beseda vladarja prodrla do najglobljih globin njihovih src.

Svečenik je z boleščjo omenil smrt dveh velikih francoskih državnikov, ki sta izdihnila skoraj istočasno, kakor pokojni vladar, Barthouja in Poincareja. Govoril je o človekoljubnih delih pokojnega vladarja, o njegovi skrbi za siromašne in esiretele ter zaključil:

Vse svoje življenje je posvetil narodu in domovini in ko je ustvaril trdne osnove nacionalnega in državnega edinstva, je kakor junak na straži padel kot žrtev. Zato Tvoje največje žrtev narodu in državi in ti prisegamo pred Bogom in rešiteljem našim, da bomo izpolnjevali Tvoje sporočilo, da se bomo strnili v neprodorne vrste ob kralju našem Petru II., da bomo čuvali Jugoslavijo do zadnjega našega diha.

Gospod Bog, nakloni nam v svoji neizmerni milosti moč in sposobnost, da bomo izpolnili svojo prisego. Slava viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju!

Tiho je odjeknilo po vsej cerkvi: Slava!

NAJTUŽNĚJŠI TRENUTEK.

Tedaj je nastopil najtužnejši trenutek, kar jih je bila videla saborna cerkev. Častniki so pristopili in dvignili krsto, da jo ponesejo na poslednjo pot. S prestola je vstal Nj. Vel. kralj Peter II. Nepopisen je bil pogled na mladega vladarja ob krsti, ki so jo odnašali z mrtvaškega odra. Ob njem je stala Nj. Vel. kraljica Marija, namestnik knez Pavle in knez Arsen. Pristopil je tudi rumunski kralj Karol, ki je vse do konca opela stal na straži ob krsti. Zbrali so se okrog prostora kraljica mati rumunska Marija, angleški princ Jurij, vojvoda Kentški, bolgarski knez Kiril, rumunski knez Nikola in predsednik francoske republike Albert Lebrun. Polagoma so odnesli krsto skozi špalir dostojanstvenikov iz saborne cerkve in jo položili na topovsko lafeto. Prav počasi se je sestavila povorka. Godba je zaigrala žalno koračnico. Nad cerkvijo so zabrnela letala, francoska, rumunska, češkoslovaška, naša, da izkažejo poslednjo čast kralju heroju. Za krsto je stopal mladi kralj Peter II., ob njem vsa v najtužnejši črni kraljica Marija, za njo kraljevski namestnik knez Pavle, rumunska kraljica Marija, knez Arsen, princ Jurij, knez Kiril, knez Nikola, Lebrun in ostali šefi držav in vlad iz vseh krajev sveta.

KRALJEVO SLOVO OD NARODA.

Žalna svečanost, kakršno jugoslovenska zemlja še ni videla in tako pretresljive tudi ostali svet našbrž ne.

Spreved se je počasi pomikal po ulicah do železniške postaje. O pojavu lafete s kraljevo krsto so stotisočglave množice, zbrane na ulicah, popadale na kolena in iz tišine se je čulo samo ihtenje, prekinjeno vedno na novo z izbruhi glasnega joka.

Več tisoč vencev.

Mogočno turoben vtis je vzbudilo tudi ogromno število vencev, ki so jih vozili na 15 vojaških avtomobilih. Sledili so nato nosilci vencev tujih vladarjev, med njimi angleškega kralja Jurija V., rumunškega kralja Karola, bolgarskega kralja Borisa, italijanskega, švedskega, norveškega, danskega kralja, nizozemske kraljice, albanskega kralja, japonskega cesarja Hiro-Hita, bivšega španskega kralja Alfonza, predsednika češkoslovaške republike Masaryka, predsednika francoske republike Lebruna, nemškega državnega kancelarja Hitlerja, predsednika turške republike Kemala paše, predsednika giske republike Zaimisa in drugih. Srebrnih in zlatih vencev je bilo nad 150, vseh vencev nad 15.000.

Pred dvorom.

Nepregledne množice ljudstva na obeh straneh navedenih ulic so z jokom in stokom gledale veličastno žalostni spreved.

Ko je lafeta s krsto prispela pred dvor, se je spreved ustavil ter je patriarh Varnava prečital kratke molitve pred tužno hišo pokojnega kralja. Zastava na dvoru je bila spuščena, črna koprena nad njo pa je vihrala v vetru. V tem trenutku se je solnce prebilo skozi oblake in je obsijalo spreved s svojimi žarki.

Naša vojska.

Počasi, trudno korakajo v sprevedu. Na čelu nosi gojenec vojne akademije, podnarednik, velik hrastov križ z zlatim napisom: Aleksander I. Za njim nosijo trije gojenci vojne akademije koljevo, žito in sveče. Sledi jim godba 11. pešpolka, nato pa poveljnik pogreba in komandant Beograda armijski general Tomić s svojim štabom, vsi na konjih. V sklenjenih kolonah prihaja oddelek kraljeve gardne konjenice. Otožno in plaho stopajo konji, komaj se čuje topot kopit.

Narod plaka. Vse, karkoli vzbuja spomin na pokojnega kralja, izsili nove potoke solz.

Poseben oddelek v sprevedu tvorijo zastave vseh polkov in edinic jugoslovenske vojske. One zastave, ki jih je pokojni kralj pred štirimi leti na rojstni dan prestolonaslednika na Banjici svojeručno izročil polkom v zamenjavo za slavne zastave srbske vojske. Danes so nosili te zastave, ki so jih prejeli iz njegovih rok na njegovi poslednji poti in v zadnji pozdrav. Ob vsaki zastavi pa sta korakala po en oficir in podoficir z golo sabljo. Tužno so plapolale v lahнем jutrnjem vetriču.

Z zastavami so korakala odposlanstva vseh naših polkov in edinic ter oddelki mornarice s komandantom «Dubrovnik» na čelu: V širokih deseterostopih so stopali nato oficirji beogradske posadke z žalnimi trakovi na rokavih in na ročajih sabelj. Poslednje spremstvo jugoslovenske vojske je zaključil oddelek kraljeve garde.

Vojske zavezniških in prijateljskih držav.

Za jugoslovensko vojsko so korakala odposlanstva prijateljskih in zavezniških držav. Prvi so Francozi, 250 jih je. Nemo stopajo visoki Bretonci v svojih modrih uniformah in črnih čeladah, njim na čelu komandant slavnega verdunškega polka polkovnik Duploy. Globoko se klanja zastava junaškega polka. Za njim stopa oddelek francoske mornarice, 15 oficirjev in 200 mornarjev s francoskih križark, ki sta spremljali naš rušilec «Dubrovnik» na njegovi tužni poti iz Marseillea v Split. Tik za njimi stopajo gojenci vojaške akademije v Saint Cyru, ki jih vodi major invalid brez leve roke. Na čelu francoske mornariške pehote stopa 30 bobnarjev in trobentačev, bobni odeti v črnino, trobente z dolgimi črnimi trakovi. Njim sledi zopet oddelek francoskih mornarjev, nato pa oddelek francoskih lovcev.

Prihajajo angleški mornarji s puškami na ramenih, moštvo z angleškega sredozemskega brodovja, ki je izkazalo viteškemu kralju poslednjo čast pred splitsko luko. Sami zagoreli obrazi, fantje kakor iz brona. Sledi jim oddelek angleške pomorske pehote z admiralske ladje «Queen Elisabeth» ter oddelek angleških kadetov.

Na čeladah rumunskih vojakov, ki so se uvrstili za Angleži, se blesti začetnica «A I», znak polka, ki nosi ime pokojnega vladarja; za njimi stopa četa 9. rumunskega konjeniškega polka, ki nosi ime naše kraljice Marije.

Nato pridejo Čehoslovaki. Trije generali stopajo na čelu oddelka, ki ima žalne znake na levih rokavih. V češkoslovaškem oddelku so zastopniki vseh vrst orožja češkoslovaške armade, posebno številno je zastopan pešpolk, ki mu je bil pokojni kralj častni poveljnik.

Pozornost vzbujajo turški gardisti, 130 po številu, telesna straža predsednika turške republike Mustafe Kemal paše, pod vodstvom gard-

nega komandanta Gadi beja. Vojaki imajo bele uniforme in rdeče čepice.

Spreved prijateljskih vojsk je zaključil velik oddelek grških vojakov v slikovitih uniformah, grške republikanske garde in grške mornarice. V prvih vrstah stopajo podoficirji, nato pa ostali.

Drugi del jugoslovenske vojske.

Nad mestom neprestano krožijo letala in turobno brne nad sprevedom.

V novi koloni pa stopajo vojaki našega 18. pešpolka. V popolni bojni opremi s čeladami na glavah. Prav nizko na tihem pribrne češkoslovaška letala in za trenutek brnenje motorjev napolni ozračje. Nešteti fotografi in filmski operaterji, ki so neprestano snemali povorko, množico, zastave, so se za hip obrnili proti letalom.

18. pešpolku je zopet sledil oddelek pešpolka kraljeve garde, nato pa jugoslovenska mornarica. Čvrsto so korakali mornarji s puškami in nasaženimi bajoneti, čuvarji Jadrana, na zadnji poti kralja Čuvarja. Sledil je bataljon 6. pešpolka, ki nosi ime kralja Aleksandra.

Bivši bojevniki.

Za našo vojsko korakajo francoski bojevniki s solunske fronte, ki so se pod vrhovnim vodstvom pokojnega kralja borili za osvobojenje Jugoslovenov. Na čelu oddelka nosi zastavo slepi kapetan, ki je v teh borbah izgubil oči. Vodi ga njegova žena. Francoskim bojevnikom so se pridružili naši junaki, odlikovani z najvišjim odlikovanjem Jugoslavije, s Karadordevo zvezdo. Šest let so se borili na vseh frontah z odpornostjo levov s stisnjenimi zobmi, danes pa, ko spremljajo kralja junaka, svojega nepozabnega vojnega tovariša, na njegovi poslednji poti, jim solze zalivajo oči in plakajo na glas.

V dolgih vrstah so se nato razvrstili rezervni oficirji, bojevniki iz minilnih vojn, ter invalidi. Odkritih glav in z globokim spoštovanjem je množica nemo pozdravljala spreved. Ko so dolge vrste invalidov odkorakale mimo, sta se pojavila dva podporočnika kraljeve garde, ki sta vodila kraljevega konja. Nosil je pokojnega vladarja na vseh paradah in manifestacijah in vselej, ko je ljudstvo burno aklamiralo svojemu kralju, je bil z njim. Z njim je tudi danes na tej poslednji poti.

Sokolstvo.

Za venci prihaja sokolska armada. Na čelu starešinstva jugoslovenskega, češkoslovaškega, poljskega in ruskega Sokolstva pod vodstvom prvega podstarešine SKJ Gangla in starešine Slovanskega sokolskega saveza grofa Zamojškega. Za starešinstvom cel gozd sokolskih praporov, vsi odeti v črnino. Mnoge med njimi je poklonil ali jim kumoval pokojni kralj. Za prapori korakajo dolge vrste članstva, delegatov vseh žup in društev. V deseteroredih stopa za njimi naraščaj.

Venci kraljev in državnih poglavarjev.

Turobno veličastno sliko dajejo sprevedu venci tujih vladarjev, ki jih nosijo takoj za sokolskim naraščajem vojaki in mornarji. Med njimi so venci angleškega kralja Jurija, rumunskega kralja Karola, bolgarskega kralja Borisa, japonskega mikada, italijanskega kralja, kraljev Švedske, Norveške, Belgije, Danske, Nizozemske in Albanije, venci predsednikov Francije, Turčije, Češkoslovaške, Poljske, Grške, Nemčije ter mnogih, mnogih drugih. Prezident Masaryk je poslal tri in pol metra širok zlat venec, venec prezidenta francoske republike Lebruna pa je sestavljen iz samih belih rož. Hitlerjev venec ima napis: «Edinstvenemu heroju, nasprotniku v nekdanji vojni — nemška vojska.» Najbližje krsti nosijo trije mornariški oficirji borov venec z belim trakom, na katerem je napis «Marija». Preprost je ta venec, a gotovo pokojnemu kralju najbolj dragocen. Svojeručno mu ga je spleta v poslednji pozdrav njegova kraljevska soproga Nj. Vel. kraljica Marija.

Več sto duhovnikov.

Za venci sta se uvrstili v spreved največji beograjski pevski društvi «Stanković» in «Obilič». Sledil jim je dolg spreved duhovščine. Simbolično so se združile vse veroizpovedi, da skupno izkažejo tudi danes najglobljo, najiskrenejšo čast pokojnemu vladarju. Na čelu katoliške duhovščine je stopal beograjski škof dr. Rodić z žagrebškim nadškofofom koadjutorjem dr. Stepincem. Katoliški duhovščini so sledili najvišji svečeniki drugih veroizpovedi, drugi del veličastnega duhovniškega spreveda pa so tvorili pravoslavni svečeniki, ki jih je samih bilo nad 200; njihove kolone je zaključilo 27 vladik, pet mitropolitov in nazadnje patriarh Varnava.

Vladarske insignije.

Za svečeništvom je stopala vojaška godba, ki je neprestano igrala žalne koračnice, za njo pa so vojaški dostojanstveniki nosili vladarske insignije (znake). Kraljevsko krono je nosil načelnik glavnega generalnega štaba armijski general Nedić. Krona, dragoceno delo iz pozlačenega brona, se je medlo svetila na baržunasti blazini. Admiral Prica je nosil na blazini kraljevo žezlo, armijski general Lazić kraljevsko jabolko, divizijski general Krstić kraljev prapor in končno general Jurišić kraljevo sabljo.

VITEŠKI KRALJ.

Počasi se je bližala topovska lafeta, na kateri je ležala krsta z zemskimi ostanki pokojnega kralja. Izpregli so konje in v lafeto so se vpregli vojaki vseh rodov, da tako poslednji služijo svojemu vrhovnemu komandantu. Krsta je odeta v jugoslovensko trobojnico. Ob krsti tvorijo častno stražo kraljevi osebni adjutanti in komandant kraljeve garde Peter Živković. Krsto spremljajo tudi vsi člani kraljeve vojne in civilne hiše z ministrom Antićem na čelu.

Ob pogledu na krsto je vse na glas zaplakalo in vsa silna množica je popadala na kolena ter se sklonila v tugi in bolesti. Nobeno pesniško pero ne more opisati teh strahotno presunljivih prizorov.

Kraljeva rodbina, poglavarji držav in njih zastopniki.

Za krsto je, žalostna in potrta, stopala naša kraljevska rodbina. Mladi kralj Peter II. v sokolskem kroju, gologlav, ob njegovi strani njegova mati kraljica Marija in rumunska kraljica-mati Marija, za njimi pa vsi člani kraljevske rodbine kneza Arsen in Pavle, kneginja Olga, nadvojvodinja Ileana, rumunski kralj Karol, predsednik francoske republike Lebrun, angleški princ Jurij, bolgarski knez Ciril, rumunski princ Nikolaj, angleški vojvoda Kentski, italijanski vojvoda Spoletski in drugi zastopniki državnih poglavarjev. Sledil je ogromni spreved zastopnikov tujih držav; ministrski predsednik Malypetr na čelu češkoslovaške delegacije, general Göring na čelu nemške delegacije, adjutant kralja Zogu Zef Serdij na čelu albanske delegacije, vojvoda Verier na čelu belgijske delegacije, zunanji minister Batolov na čelu bolgarske, zunanji minister Maksimos na čelu grške, kraljev adjutant Giring na čelu danske, kraljev adjutant admiral Fisher na čelu angleške, pa zastopniki Poljske, Portugalske, Peruja, turški zunanji minister Tefvik Ruždi bej na čelu turške delegacije, bivši predsednik vlade in zunanji minister Pavel Boncour z maršalom Petainom na čelu francoske, dalje nizozemska, čilska, švedska, avstrijska in vse ostale delegacije.

Najvišji domači predstavniki.

Za delegati tujih držav so stopali najvišji odličniki, predstavniki Jugoslavije. Na čelu kraljeva namestika dr. Radenko Stanković in dr. Ivo Perović, nato generaliteta in admiraliteta s sivolasi vojvodo Bojevićem. Sledili so člani vlade z ministrskim predsednikom g. Nikolo Uzunovićem. Njim sta se pridružila tudi francoska ministra Pietri in Denain. Za vlado je stopal diplomatski zbor s papeškim nuncijem Pellegrinetti-

jem na čelu. Sledilo je narodno predstavništvo, senat s predsednikom dr. Tomašićem in Narodna skupščina s predsednikom dr. Kumanudijem. Članom narodnega predstavništva so se pridružili tudi francoski, češkoslovaški in drugi inozemski parlamentarci.

Domače in tuje deputacije.

Nato so sledili bivši ministrski predsedniki, ministri in parlamentarci, med njimi dr. Anton Korošec, Aca Stanojević, Ljuba Davidović, doktor Mehmed Spaho in drugi.

Sledila je nepregledna vrsta zastopnikov vseh občin v državi ter številne delegacije inozemskih mest, med njimi iz Pariza, Prage, Marseillea ter zastopstva vseh Jugoslovenskih mest, med njimi posebno številno Beograd, Zagreb, Ljubljana, Cetinje, Sarajevo, Novi Sad, Niš, Skoplje itd.

Zastopnikom občin so sledili zastopniki državnih oblastev, pomočniki ministrov, načelniki ministrstev, sodniki, zastopniki univerz, akademij, Narodne banke, državnega monopola, zastopniki neštetiht društev in organizacij, med njimi zlasti številno zastopstvo Jadranske Straže, Narodne odbrane, Rdečega križa, gasilcev, skavtov in neštetiht drugih društev in ustanov. Slikovita je bila skupina sinjskih alkarjev v narodnih nošah in s starinskimi puškami na ramenih. Zastopani so bili vsi deli države, vsaka njena občina. Celi gozd praporov in zastav, vsi odeti v črnino.

Sprevod je zaključila dolga vrsta rezervnih oficirjev v civilu in naposled kraljeva garda, ki je stopala v deseterostopu. Najprej je korakal gardni pešpolk, nato gardno topništvo in ob zaključku spreveda konjenica kraljeve garde.

KRALJ JUNAK IN MUČENIK ZAPUŠČA PRESTOLNICO.

Veličasten zadnji pozdrav naše vojske pred mrtvim vrhovnim komandantom. — Zadnja počastitev suverenov, njihovih odposlancev in odredkov zavezniških vojsk.

Žalni sprevod se polagoma pomika po ulicah sredi med špalirjem stotisočev objokanih, zrušenih, klečečih, molečih. Pred predsedstvom vlade, blizu vojnega in notranjega ministrstva ter vojne akademije so bili postavljeni štirje mogočni stebri, vsi odeti v črnino in okrašeni z veliko sliko pokojnega vladarja. Ko pripeljejo gardisti mimo lafeto s pokojnim vladarjem, kleknejo tisočim kolena. Človek se ne sme ozreti na množico, iz katere prodirajo bolešni vzkliki žena, globoki vzdihli starcev, osivelih v bojih za domovino. Narod šepče tiho poslednjo najglobljo molitev.

Prihod na postajo.

Sprevod se zdržema bliža Wilsonovemu trgu, zadnji postaji te poslednje veličastno žalostne poti pokojnega ljudskega vladarja. Trg pred postajo je skoraj prazen in vendar se je zbralo ob njegovih robovih in v sosednjih ulicah četrt milijona bednih ljudi. 12 stebrov, ovitih v črnino, stoji na trgu. Na njih so iniciali kraljevega imena in lik velikega pokojnika. Pred hotelom «Solunom» je postrojena četa kraljeve garde z zastavo in godbo. Tam je obstal tudi armijski general Tomić s svojim štabom. Nizko lete nad trgov letalske eskadrole, še motorji se oglašajo z neojmljivo tugo. Ko so pripeljali na trg lafeto s krsto, je ves narod pokleknil in se razjokal. Gardisti, ki so peljali topovsko lafeto, so obstali pred vhodom v dvorsko čakalnico.

Poklonitev vladarjev in njihovih odposlancev.

Sprevodu pride naproti rumunska kraljica-mati Marija. Nemo pristopi k svoji hčerki, kraljici Mariji, jo objame in poljubi. Ob strani zavzamejo mesta Nj. Vel. kralj Karol; Nj. Vis. knezi Pavle, Arsen, Jurij ter predsednik francoske republike Lebrun. Mimo lafete odkorakajo poslanstva tujih vladarjev, vlad in parlamentov. Na čelu stopa predsednik Nemčije general Göring z nemško delegacijo. Za njim vojvoda Spoletski, knez Ciril, knez Nikola in drugi, ki obstanejo vsi

poleg dvorske čakalnice. Tudi ostali odposlanci zavezniških in drugih vojsk se razvrstijo okrog krste. Ob lafeti stoje naši generali kot poslednja straža mrtvemu poveljniku in vladarju. Češkoslovaški oficirji stopajo nemo mimo krste in ji izkazujejo čast s strumnim vojaškim pozdravom. Za njimi prikorakajo odposlanci ostalih vlad, zastopniki angleške vojske, francoskega senata in parlamenta. Globoko sklonjenih glav, oči uprte na krsto stopajo dalje vzdolž postaje. V globoki žalosti prihajajo naši narodni poslanci in senatorji s predsednikoma dr. Kumanudijem in doktorjem Tomašićem. Tudi oni stopijo v stran in čakajo. Neprestano si brišejo oči. Vedno znova jim polze solze po licih. Nihče ne more ukrotiti svojih čuvstev. Vsa nepregledna množica plaka in jok se duši v brnenju silnih motorjev bombnih letal, ki krožijo nad trgom in se spuščajo vse nižje, nižje. Pokojni kralj se poslednjič poslavlja od svoje prestolnice, svojih milih Beograjčanov, vsega svojega naroda. Mimo njega korakajo strti v najtežji žalosti ministri, predsedniki naših mest in ostali iz tužnega spreveda. Iz letal padajo venci, cvetje, poslednji pozdrav naše letalske sile vrhovnemu komandantu.

Slovo naše vojske.

Ura je odbila pol 11. Kratek znak s trombo: Jugoslovenska vojska, mirno! Brez godbe zabobnjivo po tlaku koraki velike vojske kralja junaka. Rezka povelja se čujejo iz daljave, z brnenjem motorjev se mešajo trdi udarci podkovanih pet po tlaku. Defile (mimohod), poslednji pred krsto pokojnega vladarja, je otvoril armijski general Tomić s svojim štabom. Za njim eskadron kraljeve garde pod poveljstvom generala Popovića. Nato vojni minister Milovanović z vsemi generali in admirali in za njimi spet eskadron konjenice kraljeve garde s sklonjeno zastavo v širokih vodnih kolonah. Globoko se sklanjajo zastave pred krsto, še glave konjev se sklanjajo k tlom. Konjenikom so sledila vojaška odposlanstva vseh naših polkov. Po štirje in štirje korakajo zastavonoše s polkovnimi zastavami, poleg vsakega po en podoficir in oficir. Za polkovnimi zastavami stopa bataljon pešpolka kraljeve garde. Strumno korakajo stasiti gardisti, vrste so izravnane kakor na vrvi, oči mrko uprte v krsto, v kateri počiva njihov poveljnik.

Zadnji pozdrav zavezniških vojsk.

Naši vojski sledijo oddelki zavezniških vojsk. Mimo krste defilira odposlanstvo francoske vojske. Ob krsti se ustavijo bobnarji in trobentači. Bobni so vsi prevlečeni s črnim blagom. Zamolklo udarjajo tolkači, turbno se oglašajo trobente. Generalska koračnica. Zadnji pozdrav zavezniške Francije prijatelju, kralju. V kratkih, odsekanih korakih stopajo vojaki slavnega verdenskega polka, najbolj junaškega odredka francoske vojske. Bobnarji udarjajo takt. Zastavonoša do zemlje skloni polkovno zastavo. S strumnim korakom marširajo francoski mornarji s puškami na ramenih in bajoneti na njih.

In potem angleški vojaki, oficirji s povešenimi sabljami.

Za njimi rumunski vojaški oddelek, trobentači na čelu. S trobentami ob ustnih korakajo Rumuni, toda glas njihovih godal je onemel, da ne bi motil veličastne tišine, ki je vladala na prostranem trgu.

Nov oddelek prihaja. Vojaško odposlanstvo bratske češkoslovaške vojske. Mirno, turbno korakajo naši zavezniki.

In za njimi prihaja garda predsednika turške republike Kemal apaše, grški evzoni z rdečimi čepicami na glavah in v belih uniformah, ki so se živo odražale od ostalega vojaštva, nato angleški mornariški strelci, za njimi pa večji oddelek naše vojne mornarice. Mimo krste je defilirala bataljon češkoslovaškega 6. pehotnega polka Nj. Vel. kralja Aleksandra I., za njimi člani «Poilus d'Orient». Končno junaki odlikovanci s Karadordevo zvezdo in meči na prsih.

Nazadnje so pripeljali kraljevega konja, ob zaključku pa je defilirala še naša artiljerija in baterija artiljerijskega polka kraljeve garde. Ko

se je ob 11. zaključil defile vojaštva, so se nenadno pojavile nad trgom v dolgi vrsti eskadre naših in zavezniških vojnih letal. Zopet je padalo cvetje.

Črni vlak zapuša za vedno prestolnico.

Točno ob 11. so narodni poslanci in senatorji s predsednikoma dr. Kumanudijem in dr. Tomašićem dvignili krsto z lafete in jo odnesli v dvorsko čakalnico. Prvi bataljon gardijskega pešpolka je izkazal zadnjo čast, oddal poslednji pozdrav svojemu poveljniku.

Počasi so nesli krsto skozi špalir dostojanstvenikov, ki so se klanjali, tužno pozdravljali velikega pokojnika.

V dvorni čakalnici je stopil pred krsto patriarh Varnava z vsemi episkopi in molil molitve za večni mir in pokoj duše velikega vladarja mučenika. Za krsto so odnesli v čakalnico kraljeve insignije. Na peronu je čakala kraljeva garda, godba je zaigrala žalno koračnico. Krsto so gardisti počasi prenesli v vagon. Viteški kralj Zedinitelj je odhajal za večno iz svoje prestolnice k svojim vzvišenim prednikom. Godba je neprestano igrala žalostinke. Še zadnje molitve je opravila duhovščina pred črnim vagonom, na katerem sta se odražala dva velika bela križa. Vladarji, knezi in kneginje, dostojanstveniki, poslanci in senatorji, duhovščina, diplomati ter delegacije so zavzeli mesta v ostalih vagonih pogrebne vlaka. Prav počasi je ob 11:25 vlak odhajal s postaje. Vse plaka za izgubljenim očetom domovine. Vse objema težka nepopisna bol. Solze polzijo neprestano po razoranih licih, globoko sklonjenih glav kleči množica in neutolažljivo joče za svojim Gospodarjem, ki odhaja za vedno, zapuščajoč narodu svojo poslednjo oporoko: «Čuvajte mi Jugoslavijo!»

Že davno vlaka ni več in množice še vedno klečijo, molijo, plakajo. Kakor da so vkovani, se ljudje ne zganejo s svojega mesta. Kakor da nihče ne veruje, da se je moglo vse to zgoditi, strme nemo v postajno poslopje, za katerim je izgnila krsta njihovega gospodarja. Ura se bliža že pol-dnevu, ko se množica vsa strta vendarle zgane in polagoma redči, razhaja.

NAROD SE KLEČE POSLAVLJA OD VELIKEGA SINA.

Ob vsej progi je bil v nepretrganih vrstah zbran narod. Na mnogih mestih so kmečke žene in otroci potrosili vso progo z jesenskim poljskim cvetjem. Tisoči in tisoči preprostih kmetov in kmetic so kleče s prižganimi svečami in baklami čakali ob progi, da se poslednjič poklonijo svojemu vladarju in gospodarju. Vmes je bilo videti velike črne zastave in s črnino prevlečene državne trobojke. Mnogi so držali v rokah preproste vence, ki so jih polagali na rob železniške proge, ko je privozil mimo vagon s posmrtnimi ostanki kralja. Kakor v Beogradu in drugod, koder je vozil dvorni vlak s posmrtnimi ostanki, je bilo tudi na tej poslednji poti od Beograda do Mladenovca videti, kako neizmerna je žalost, ki je navdajala ves narod in iz oken vagonov se je lahko pri počasni vožnji mimo kolodvorov videlo pri starih in mladih, moških in ženskah in otrocih objokane oči.

Topolski gospodar med svojimi šumadinci.

Prijazno mestece Mladenovac, kjer so se vlaki ustavili, je bilo vse zavito v črnino. Od kolodvora pelje široka, nekoliko stotin metrov dolga ulica, ki je bila vsa posuta s poljskim cvetjem. Na koncu te ulice je bil postavljen ogromen oltar in tudi se je vršil še enkrat cerkveni obred z blagoslovom, ki je pomenil obenem zadnje slovo blagopokojnega kralja iz one kmečke sredine, iz katere je on, po svojem pradedu Karadordeviću sam potekal, v kateri sredini se je tako rad in tolikokrat mudil. Na tisoče in tisoče ljudstva je polnilo ulice. Ko so položili krsto na pogrebni avtomobil ter je bil dan znak za odhod v 24 km oddaljeno Topolo, je zopet visoko vzkipela velika narodna tuga. Visoko v zraku so brneli motorji neštetiht letal, ki

so spremljala iz Beograda sem žalni vlak na njegovi poti. Vsa cesta od Mladenovca do Topole je bila obrobjena od gostega špalirja ljudstva. Zbrana je bila vsa Šumadija na tej poslednji poti. Od časa do časa je bil špalir prekinjen od črnih slavolokov in oživiljen od tisočev kmečkih konjenikov, ki so prihitali od najoddaljenejših krajev s črno ovitimi državnimi zastavami, da se poslednjič poklonijo svojemu viteškemu kralju.

Iz Beograda je medtem prispelo vseh 20 velikih avtomobilov, na katerih je bil naložen en del onega ogromnega števila vencev, ki so bili poklonjeni na mrtvaški oder. Zbrani na velikem trgu v Mladenovcu so ti avtomobili kakor velikiški šop nudili prekrasen pogled.

V precej naglem tempu se je pogrebni sprevod, katerega so se poleg članov kraljevske rodbine in tujih zastopnikov udeležili tudi kraljevska vlada, velik del narodnih poslancev in senatorjev ter visokih državnih funkcionarjev, v več sto avtomobilih pomikal proti Topoli. Pred vhomom v rojstno vas rodbine Karadorđevićev je bil zgrajen, ves v črno ogrnjen ogromen slavolok. Na njem se je blestel napis:

«Pozval si nas, viteški kralj: Čuvajte Jugoslavijo!»

Mi Ti odgovarjamo: S Teboj smo jo ustvarili, čuvamo jo in čuvali jo bomo na veke!»

MIMO DOMA KARADORĐEVIČEV.

Nad Topolo se dviga griček, na katerem je oplenska zadužbina skraljevsko grobnico. Tu se nahaja v neposredni bližini kraljevski seljaški dom, njegova preprosta vila, zgrajena v sredi nasadov, najslastnejšega sadnega drevja in sredi prekrasnih vinogradov, katerim je posvečal pokojni kralj toliko neg in ljubezni, prirojene do kmečke grude. Oddelki kraljevske garde in konjenice so bili razvrščeni vse od vhoda v trg Topolo pa do same zadužbinske cerkve. Gardijsko topništvo se je s pripravljenimi topovi postavilo na bližnjih višinah. Mimo Karadorđevićeve domačije, ki s svojo veliko, a preprosto kmečko hišo in poleg nje stoječo majhno cerkvico verno predstavlja dom osvoboditeljske dinastije in kjer je pred 130 leti praded dvignil pest proti tlačiteljem naroda, je krenil sprevod naroda pred cerkev.

Zadnje domovanje.

Kmetje iz okolice, kraljevski sosedi, so nosili krsto ter jo postavili pred oltar zadužbinske cerkve, ki jo je pokojni kralj s toliko ljubeznijo pretvoril v pravi umetniški božji hram. Tu stojita preprosta monumentalna sarkofaga velikega kralja Dorđevića in kraljica Petra Velikega Osvoboditelja. Tu si je še enkrat spočilo telo velikega pravnuka in sina ob zadnjem slovesu... Oglasil se je patrijarhov «Bože pomiluj», iz zbora je zadonela še enkrat pesem «Večnaja pamjat».

Na desno doli vodijo stopnice v kriptu, prekrasno izdelano in z mozaikom bogato obloženo prostorno podzemsko grobnico rodbine Karadorđevićev. V pošameznih nišah so prostori za zadnje počivališče.

Desno od malega oltarja je bila dvignjena marmornata plošča. Tu je zeval grob. Spremljan od svojih najdražjih je bil tu položen viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj k večnemu spanju. V tajinstveni poltemi so se tu odigrali pretresljivi prizori zadnjega slovesa od ljubljenega moža in očeta. Ura je odbila 3.

Grob se je zaprl.

Zunaj pa je 110 vojnih letal, naših, češkoslovaških, rumunskih in francoskih, zabučalo svojo pesm moči. Vmes so odmevali strelji topov, v kratkih presledkih so se oglašale poslednje salve postrojene vojske in zvonjenje mrtvaških zvonov se je mešalo z veličastnim akordom naše narodne in državne himne. Vsa nepregledna množica daleč okoli cerkve je popadala na kolena. Globoko pretreseni so stali v cerkvi visoki dostojanstveniki in predstavniki evropskih držav in z našim narodom je ta hip vsa Evropa občutila še enkrat veličino izgube in v duhu si v tem hipu gledal po

Jugoslaviji, ko se je iz vsakega sela misel naroda okrenila tja doli proti Topoli in je v dušah bolno odjeknil zamolkli udarec težke marmornate plošče, ki je zaprla grob pokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

VSA DOMOVINA JE ZALOVALA.

Ni je bilo vasice, ne hiše v naši banovini, ki bi ne bila kazala v teh strahovitih dneh res srčne žalosti za svojim predobrim vladarjem. Od raznih društev in organizacij smo sprejeli toliko poročil o žalnih manifestacijah, da bi mrcali podesetoriti obseg našega lista, da bi mogli vse objaviti. Pač lep dokaz vdanosti našega naroda visoki vladarski hiši.

MREŽA OKOLI ATENTATORJEV SE ZADRGUJE.

Preiskava, ki se vodi v Franciji, da bi se izsledili vsi sokrivci marseilleskega zločina, prinaša vsak dan kako novost. Policija dela z vso vnemo ne samo v Parizu in Marseilleu, temveč v vseh francoskih mestih, kjer so se mudili zarotniki, ali pa mislijo, da so bili tamkaj. Razen tega je bilo več francoskih policijskih organov poslanih tudi v Švico in Italijo, kjer so se zločinci mudili pred atentatom in kjer se nekateri še vedno nahajajo.

Pri zasledovanju sokrivcev in ugotavljanju podrobnosti sodelujejo tudi belgijske policijske oblasti, ker je več teroristov tudi v Belgiji sami.

Posebno pozornost je vzbudila aretacija duševnega očeta atentata dr. Pavelića in njegovega pomagača Evgena Kvaternika. Aretacijo teh dveh v Turinu na Laškem so sprejeli v Franciji z neprikritim zadovoljstvom. Smatrajo to kot dober znak, da v Italiji pravilno presojaajo položaj. Pričakujejo, da bo aretacija teh dveh voditeljev teroristične organizacije dovela do njenega popolnega uničenja, tako da bo Evropa končno vendarle rešena krvavih presenečenj, ki so jih pripravljali že več let.

V prvem trenutku so mislili, da bosta dr. Pavelić in Kvaternik takoj izročena francoskim oblastem. Objavljeno je celo bilo, da bosta privedena v Marseille, kjer bi jih mogel preiskovalni sodnik soočiti s Pospišilom, Rajičem in Kraljem, ki trdijo, da sta bila organizatorja njihove zarote.

V Turin je bil tudi takoj poslan, ko se je izvedelo za aretacijo dr. Pavelića in Kvaternika, inspektor francoske policije Royer, vendar pa mu italijanska policija v prvem trenutku ni dopustila, da bi zaslišal aretirana voditelja teroristov. Šef turinske policije mu je izjavil, da ne more ugoditi njegovi želji iz razlogov mednarodnega postopanja v takih primerih.

Šef turinske policije je izročil francoskemu policijskemu zastopniku fotografije in odtise prstov aretiranih in na ta način je bilo ugotovljeno, da sta aretiranca v resnici dr. Pavelić in Kvaternik, ki ju išče francoska policija. Pristavil je še, da ima za sedaj iz Rima formalna navodila, naj ne dopusti njegovega sestanka z osumljenima. Francoski policijski zastopnik je to sporočil francoskemu konzulu v Turinu, ki je stopil v zvezo s francoskim poslanikom v Rimu, da bi posredoval pri rimski vladi, toda kakor vse kaže, ju ne bo Italija izročila.

Po poslednjih poročilih iz Turina sta dr. Pavelić in Kvaternik samo v začasnem zaporu. Doselej je le ugotovljeno, da niso pri njih našli nobenih listin, ker sta oba svoje potne liste in druge papirje pred aretacijo uničila. Francija danes nima z Italijo sklenjene pogodbe o izročanju političnih zločincev in je Italija dolžna, da ji izroča samo navadne zločince.

NOVE UGOTOVITVE.

Preiskava o sokrivcih marseilleskega atentata je ugotovila tale nova dejstva:

1.) Soudeleženci marseilleskega atentata Pospišil, Rajič in Mio Kralj so priznali preiskovalnim sodnim oblastem, da so bili že dalje časa člani teroristične organizacije v raznih taboriščih

na Madžarskem in da so dobili ob koncu septembra nalog, naj odidejo v Marseille in Pariz.

2.) Nadalje so preiskovalnim oblastem priznali, da so dobili v Lausanni od Evgena Kvaternika nove obleke in veliko denarja, da bi lahko živeli v najboljših hotelih in se vozili z brzimi vlaki v I. in II. razredu.

3.) Pospišil in Kralj sta dobila v Lausanni nalog dr. Pavelića, naj izvršita v Parizu samostojni atentat na pokojnega kralja, če se poizkus v Marseilleu ne bi posrečil.

4.) Orožje, s katerim je bil izvršen zločin, je po sodbi strokovnjakov takšno, da ga ni mogoče kupiti v privatni prodaji.

5.) Prav tako je preiskava ugotovila, da je atentator Cernožemski nadomestil v Budimpešti Drangova kot posredovalec med VMRO in Perčecem in da je res deloval kot instruktor teroristične tolpe. Nadalje je ugotovljeno, da je bil ta Bolgar rojen v bolgarski vaši na Rodopu.

ARETACIJE V FRANCJI IN BELGIJI.

Iz Boulogna sur Mer poročajo, da so v nekem kraju na severno-francoskem premogovnem ozemlju aretirali človeka po imenu Vondraček, ločenega moža skrivnostne in lepe ženske, ki so jo videli s Kvaternikom v Parizu in Aix en Provence in ki je baje morilec kralja Aleksandra prinesla orožje. V stanovanju Vondračka so izvedli preiskavo ter zaplenili mnogo pisem.

PAVELIĆ IN KVATERNIK VSE TAJITA.

Kakor poročajo iz Turina, so ponovno zaslišali dr. Pavelića. Policija je zaslišala tudi terorista Evgena Kvaternika. Ta zasliševanja niso podala nikakih novih odkritij, ki bi mogla prinesiti več luči v marseilleski zločin.

Kvaternik je pri včerajšnjem zaslišanju vnovič odločno tajil svojo udeležbo pri atentatu in je na vsa vprašanja odgovoril, da je popolnoma nedolžen in da ni poznal nobenega člana zarote, zlasti pa ni imel nikakih zvez s Pospišilom (Kramerjem).

KVATERNIKOV POSEL V LAUSANNI.

Policijske oblasti v Lausanni v Švici nadaljujejo z vso vnemo poizvedbe o pomočnikih marseilleskih morilcev. Pri tem so ugotovili, da je bil Evgen Kvaternik eden izmed glavnih delegatov dr. Pavelića v septembru večkrat v Lausanni, da bi na mestu proučil, kako bi najlaže spravil zarotnike neopaženo v Francijo. Pri teh mnogoštevilnih potovanjih je razpolagal z velikimi vsotami denarja. Tako je pri lausanskih denarnih zavodih zamenjal nad 6000 švicarskih frankov. Kvaternik si je preskrbel predvsem madžarske penge, francoske franke, nemške marke in avstrijske šilinge, da bi lahko kril stroške za potovanje zarotnikov. Kakor znano, je izročil Kvaternik denar morilec v Lausanni.

Obnovljena Uzunovićeveva vlada

Kakor je običajno ob takšnih prilikah je podala v soboto vlada gospoda Uzunovića ostavko. Regentski svet je ostavko sprejel.

Po celodnevni posvetovanjih s političnimi voditelji je mandatar krone g. Nikola Uzunović v ponedeljek zvečer predložil kraljevim namestnikom ukaz o imenovanju nove vlade. Namestniki so ukaz podpisali.

V novi Uzunovićevi vladi so ostali prav vsi dosedanji ministri z edino izjemo ministra vojske in mornarice, čigar resor je prevzel general Peter Živković. Vsi so obdržali svoje dosedanje resore. Poleg njega sta vstopila v vlado dr. Voja Marinković ni dr. Milan Srškić, tako da so v vladi vsi dosedanji ministrski predsedniki šestojanuarskega režima. Na novo imeovana vlada je bila že zaprisežena.

Kupujte domače blago

Za zborovanje, ki je bilo nedavno nedeljo v Unionu, prirejeno v okviru dela Narodne odbrane pod geslom «Svoji k svojim», je vladalo veliko zanimanje. Zborovanja so zadnje čase bolj redka, zlasti takšna, kjer bi lahko prišla do izraza čustva in trpljenje ljudi, prizadetih po razrvanih splošnih gospodarskih razmerah. Že zato je bilo to zborovanje dobro obiskano, zlasti še, ker ljudje hrepene po odresilni besedi ter si vroče žele kakršnegakoli izhoda iz sedanjih kritičnih časov. Na zborovanju so bili zastopani ljudje srednjih slojev in mnogo je bilo tudi delavcev, kar ni brez pomena. Zborovanja so se udeležili sicer tudi številni zastopniki gospodarskih krogov in inteligence, vendar so bili v večini konzumenti. Med odličnimi zastopniki javnosti smo opazili senatorja dr. V. Rožiča in dr. Gregorina, zastopnika župana dr. D. Puca magistratnega ravnatelja Jančigaja in nekaj občinskih svetnikov.

Predsedoval je predsednik oblastnega odbora NO dr. Cepuder, ki je pozdravil zborovalce Narodne odbrane in naglasil pomen zborovanja. Prvič ob tej priliki so stopili pred širše občinstvo in razvili program dela, ki je pokrenjena iz naroda za narod.

Glavni govornik je bil dr. M. Dular, predsednik gospodarske akcije NO za dravsko banovino. Živo je predočil v stvarnem in zelo zanimivem poročilu, kako drvimo v gospodarskem pogledu naproti neizprosni pogubi. Zborovanje je označil za zbor lačnih in onih, ki še bodo lačni, zborovanje, ki naj bo zadnji opomin onim, ki bi naj zaustavili gospodarsko propadanje. Zborovanje, ki naj bo opomin, da gospodarskemu propadu sledi splošni, da ne more biti razvoja, kjer vlada beda. Naša domovina je dovolj bogata, da bi ne bilo treba nikomur stradati. Toda na vsakem koraku srečujemo bedo. Nočemo več socialnih akcij, nočemo več deliti miloščine! Pošten človek želi dela in ne miloščine. In dela mu dajte!

V času, ko trpi ves svet zaradi gospodarske krize in ko je povsod evangelij avtarkije (samopreskrbe v vseh potrebščinah), ko se vse države zapirajo s carinskimi zidovi, tudi naša država ne sme več odpirati mej za tuje izdelke, kakršne lahko izdelujemo doma. Izmed tujih izdelkov bi smeli kupovati le blago, ki ga ne izdelujemo doma in ki ga nikakor ne moremo pogrešati.

Milka Adamičeva:

POLKOVNIKOV GROB

Tako dobro ji je del ta mir. Tako sama vase je bila pogreznjena in zdelo se ji je, kakor da hodi po mehki preprogi tihe bolnišnice, ko je stopala med drevjem v globino.

Snega ni bilo več in vonj po mladem brstju je napolnjeval ozračje s pomladjo.

Stopala je navkreber, a bila je slaba, da je morala večkrat počivati. Pogled ji je obstal na beli skali, pokriti s plastjo zelenega maha, ki se je videl kot najlepša preproga iz baržuna.

«Kako lepo!» je pomislila in se spomnila starih pravljic v palčkih in vilah.

«Da bi mogla tudi jaz takole živeti v votlini daleč od grdega sveta sredi gozda, med zelenjem, drobno brstjo in ptiči. Da bi nabirala koreninice in se pogovarjala z mravljami in polžki. Da, še celo črviček v zemlji bi mi bil prijatelj in življenje bi nam teklo mirno in prijetno. Sedla je na rob in začutila je, da ji take drobne, smešne misli uravnavaajo tok miselnosti in da bo naposled mogla razmisliti, kar je že vse dni hotela.

Kako daleč je bila zdaj babica. Še dobro, da ni doživela vsega tega. A zdaj je bilo nekaj drugega, za kar je bilo treba živeti... Poganjalo je v njenem telesu kakor brst, ki sili z vso krutostjo svoje sile v življenje. Danica je vedela, da bo prišel dan, ko bo držala to majhno življenje v

Ako pa kupujemo inozemske izdelke, kakršne izdelujeta naša industrija in obrt odjedamo kruh domačim delavcem ter škodujemo lastni državi, sami sebi.

«Doba, ki jo preživljamo, ni navadna prehodna kriza, marveč je to del svetovnega preobrata v gospodarstvu. Glavni stan v družbi, kmetijski stan, je postal po pretežni večini pasiven. Cene kmetijskim pridelkom so v zadnjih petih letih padle od 130 odstotkov na najnižjo točko 48 odstotkov napram cenam v letu 1926. To vprašanje se ne dá rešiti z raznimi uredbami, temveč samo s premišljenim in vztrajnim delom, ki bo trajalo nekaj let.

Naš izvoz je v stadiju propadanja. Izvažamo lahko samo še, če damo blago pod ceno, ali pa tega, kadar ima inozemstvo izredno slabo žetev.

Pred osmimi leti smo izvozili skoraj 300.000 ton pšenice, lani samo 12.700 ton. Pred osmimi leti smo izvozili goveje živine za 355.000.000, lani samo še 58 milijonov. Pred osmimi leti smo za izvožena jajca dobili 600.000.000 Din, lani pa samo še 176.000.000. Lesa smo pred desetimi leti izvozili za eno milijardo 600 milijonov, predlanskim pa samo še za 420.000.000 Din. Skupno je naš izvoz od leta 1926. do 1933. padel od treh milijard na 870.000.000, to je za več kakor za dve tretjini.

Skoraj v enakem razmerju je padla tudi naša domača industrijska in obrtna produkcija, ki je povzročila seveda hudo socialno bedo. V naši banovini je padla industrijska in obrtna proizvodnja v zadnjih treh letih skoraj za polovico, in vendar živi polovica slovenskega prebivalstva od industrije in obrti. Po podatkih bolniškega zavarovanja je v teku krize izgubilo

nad 110.000 ljudi v državi delo in zaslužek. Ta zaslužek bi znašal letno 700 do 800 milijonov, od česar odpade na dravsko banovino najmanj ena šestina.

Jugoslavija je bila v prejšnjih časih velik izvoznik delovnih moči. V zadnjem desetletju se je izselilo čez morje 150.000 naših delavcev, od katerih je 92.000 našlo novo preživljanje onkraj oceana. V evropske industrijske države se je izselilo 81.000 delavcev, od katerih je našlo tam svojo novo domovino 60.000. Predlanskim pa je odpotovalo

13 rokah. Zardela je ob tej misli in ob misli na Sabino.

Andreju je treba povedati. Da, a potem je vse končano, potem ni pota nazaj, to je vedela.

Sklenila je še počakati, morda ji Bog navdihne kako pametnejšo misel. Toda kako?

In če bi si naložila breme in bi stopila v službo kje drugje, kjerkoli v mestu, in bi pošiljala kam na deželo denar za črvička, kjer bi ga imela v oskrbi kakšna dobra žena.

Toda siromašna bi bila oba vse življenje in morda bi si kdaj očitala, da je vzela detetu očeta. Kaj če bi obolela in bi ne mogla več pošiljati denarja?

«Andreju povem in pred Sabino stopim ter jo na kolenih zaprosim odpušcanja», si je rekla.

A spet se je dvignil v nji oni zid občutkov in Danica je vedela, da tega zadnjega ne bo zmogla nikoli.

Globoko je sklonila glavo. Solnce je zašlo tam zunaj in gozd je potemnel. Zaihtela je v krilo in tako ihtela dolgo, dolgo.

Nekje daleč je bilo slišati ropot voza in ta malenkostna motnja, ki se je medlo prebijala skozi stene gozda, je bila slišati kakor daljen utrip življenja, ki je kllilo tam zunaj.

Drugi dan se je Danica odločila, da bo govorila z Andrejem. Popoldne, po šoli se je napolnila b gostilni. Srečala je koleselj, na katerem sta sedela župnik in Pernek. Pozdravila sta jo.

«Nemogoče! Nemogoče!» si je dejala Danica, ko je stopala dalje. «Tudi ta dva bosta izvedela,

čež morje samo 2000 delavcev, a vrnilo se jih je 6000, v dežele na kontinentu se je izselilo 6600 oseb, vrnilo pa 8200. Pri naših borzah dela je število brezposelnih, ki so se obračali nanje za delo in podporo, naraslo v zadnjih štirih letih od 151.000 (leta 1930.) na 310.000 (leta 1933.). Posebno težaven je položaj rudarjev v Sloveniji. Od vseh zaposlenih delavcev v državi je po podatkih iz septembra lani zaslužilo 65.700 delavcev komaj do 8 Din na dan, 237.000 delavcev od 8 do 24 Din na dan, a samo 14 odstotkov vsega delavstva nad 48 Din na dan.

Tri in pol leta moramo izvažati pšenico, da lahko, kakor lani, uvozimo za 50.000.000 Din riža. Za eno tretjino manj izvozimo pšenice kakor uvozimo pomaranč in limon. 43 let moramo izvažati pšenico, da lahko eno leto uvozimo tkanine. Samo čipk uvažamo toliko, da bi za ta denar bilo lahko zaposlenih stalno 100 naših čipkaric.

Raznih lepotilnih sredstev uvažamo vsako leto toliko, da moramo zanje izvoziti 6000 volov itd.

Pri vsem tem pa dela naša gospodarska politika še take posebne napake, kakor n. pr. lani, ko smo uvozili samo bombaževga prediva za 337.000.000 dinarjev, medtem ko bi vse to lahko kupili doma. Posebno pa nam ni prav nič treba takšnih industrij, kakor je n. pr. Bača, ki je s svojo organizacijo skoro uničil 10.000 čevljarjev, pomočnikov in njihovih družinskih članov samo v dravski banovini. Podobno je s tovarno Tivar. Naša država, naša domovina je dovolj bogata, da nudi vsakemu svojih sinov in hčera obilen kos kruha. Z željo, da bi skoraj napočil čas, ko bo rezan dober kos kruha domačim ljudem in ne tujcem, je doktor Dular med obćim odobravanjem končal.

Stvarno in prepričevalno je govoril tudi predsednik gospodarske akcije NO v Beogradu, Ranko Dostanić, tajnik obrtne zbornice v Beogradu. Govoreč o obupnem položaju našega gospodarstva, je naglašal, da preživlja naše delavstvo svoje najhujše dni. Zda, ko se bje med državami ostra gospodarska vojna ter podlegajo slabše države, moramo prištevati našo državo med slabe, zato se moramo zavedati z vso resnostjo, da prava narodna obramba leži v povzdigi narodnega gospodarstva, da moramo predvsem ščititi svoje gospodarstvo. Govornik je lepo orisal, kako se bore proti tujemu kapitalu v Madžarski, skandinavskih državah, Grčiji, Turčiji in drugod ter dokazal, da povsod ščitijo domačo proizvodnjo ter se branijo tujega blaga. Tudi nam

še povem Andreju. Kaj si bosta mislila o meni? Ne, danes ne morem govoriti z Andrejem. Tudi jutri še ne. Molčala bom še ves teden, dokler se sama ne privadim temu. A potem naj se moja usoda odloči!»

Stopala je mimo Gablovčevih, kjer se je kradoma ozirala v njih okna, ter hitela dalje po poti, ki je držala v trg. Sama ni vedela, kdaj se je znašla na odprti cesti. Srečala je Petka, ki je prihajal iz trga in nosil svežeg podplatov na hrbtu.

«Kam, gospodična, če smem vprašati», je vprašal potem, ko je spoštljivo pozdravil.

«Malo na izprehod!» Prijazno je odvrnila, a zdelo se ji je, da ji tudi ta gleda v dušo.

Vsi ljudje so imeli v zadnjem času tako prodirne oči, da ji je bilo neprijetno in da je neprestano iskala samotne. Mrzlično je iskala kotička, kjer bi mogla biti nemotena in bi tiho razmišljala. Tudi danes bi bila šla bog ve kako daleč, da je ni srečal čenčavi čevljar, ki je toliko časa besedoval, da se ji ni več ljubilo nadaljevati izprehoda. Vrnila se je zato skupno z njim v vas.

Med potjo ga je povpraševala po otrocih in čevljar ji je tako živo opisal svojo drobno mladež, da se je nazadnje res nekoliko razvedrila. Da, zalotila se je celo pri drobnem občutku veselja, da bo kmalu tudi ona posedovala tako drobno bitje, ki bo imelo prav tako smešna, šobasta usteca, kakor jih ima ono, ki so ga pri Petku kupili te dni.

ne preostane nič drugega. Vendar se pa ne ogrevamo za avtarkijo, ampak za načelo: blago za blago! Kolikor blaga izvozimo, toliko ga smemo uvoziti in nič več!

Posebno zanimiv je bil govor ge. Likarjeve, ki je govorila v imenu Zveze gospodinj (odseka Splošnega ženskega društva). Toliko sirov in toliko industrijskih podjetij imamo, da lahko skoraj vse pridobivamo v naših krajih razen kolonialnega blaga. Vse gospodinjje naj bi odločno povsod zahtevale domače izdelke, pa bi se v nekaj letih dvignilo narodno premoženje. Seveda pa se mora narodno gospodarstvo okrepiti le tam, kjer je večina prebivalstva vsaj tako plačana, da razpolaga z denarjem za nujne življenjske potrebščine, ne pa da je velik odstotek ljudi ubožnih ali celo brezposelnih. Vsi ti ljudje bi bili od srca veseli, če bi lahko kupovali domače blago, tujega bi niti ne želeli.

Drugače pa je z bogato gospodo. Za letovišča si izbira tužino in nosi denar čez mejo. Če naj mali konzument upošteva geslo «Svoji k svojim», bi se ga v prvi vrsti moral držati producent, ki to geslo poudarja, ker gre njemu v prid.

Tudi vino, rum, likerji, vse bolje teknejo z blestečo tujo znamko, pa čeprav gre največkrat za pristno domačo pijačo, ki se bolje prodaja, če ime diši po francosko ali špansko. Potreben bi bil poseben poskuševalni kontrolni urad, ki bi natančno dognal izvor in kakovost blaga. Obenem pa zahtevamo, da mora biti domače blago za isto ceno, tudi po kakovosti enako dobro kakor tuje blago. Kadar gre za denar, takrat ugasne nekaj domorodnega čuta. Naša industrija je šele v početku in še ne more kvalitativno izdelovati vseh izdelkov, zato pa naj bodo tudi cene temu primerne. Naša domovina je lepa in bogata in ima tisoče zdravih rok, ki delajo, in tisoče zdravih rok, ki čakajo dela kakor odrešenja. Zato je naša dolžnost, da povsod zahtevamo le dobro domače blago in tako dvignemo proizvode. Gospodinjje bodo vedno sledile cenam, in če bodo spoznale, da so cene domačemu blagu previsoke, bodo zahtevale znižanje. Ovira, da bi bilo blago cenejše, so previsoki dobički veleindustrijev, ki tudi vse nove davščine prevale na konzumente. V svoji borbi za dobro domače blago moramo posnemati Čehinje, Nemke, Američanke in druge, ki povsod poudarjajo le nakup domačega blaga.

Klic «Svoji k svojim» ne prihaja samo iz narodnostnega čuta, ampak pred vsem iz socialnega, ker na ta način bo ljudstvo imelo kruh in rasla bo zadovoljnost naroda.

Gospodinjje naj se zavedajo, kolika je moč v njih in naj se združijo, saj na ta način pripravljajo svojim otrokom pot do kruha. In katera žena — mati — gospodinja ne stori vsega, če je v dobro njeni deci?!

Izvajanja gospe Likarjeve so zborovalci burno aklamirali. Zastopnik združenih čevljarjev gospod Kristan je pozdravil zbor v imenu pro-padajoče čevljarске obrti, trgovine in čevljar-skega delavstva. V obširnih izvajanjih, na podlagi dokumentov in citatov iz tiska je prikazal predvsem sistem dela in borbe, kakor ga predstavlja tvrdka Bača s svojo tvornico v Borovem. Na eni strani je v tej borbi velekapitalistično tuje podjetje — tako je izvajal čevljarjski mojster Kristan —, ki izkorišča Jugoslovane, na drugi strani pa sto tisoč jugoslovanskih državljanov, obrtnikov, delavcev in trgovcev in njihovih družin, od katerih je velik del že danes na beraški palici, dočim drugi vsak dan pričakujejo gospodarski pogin. Govornik je nadaljeval: «Naša borba je pravična in poštena. Ne borimo se za milijonske dobičke, borimo se za zadnji košček kruha, za gospodarski obstoj, za življenje! Dolžnost države je, da nam pomaga v naši pravični borbi. Pošteni davkoplačevalci smo, ki dajemo državi tudi krvni davek, mi moramo biti pripravljene vsak čas, da nas država pozove, da branimo s krvjo in lastnim življenjem njene meje. Kdor je resničen Jugoslovan po srcu in prepričanju, ne bo kupoval tujega blaga, in zato trdno pričakujemo, da nas boste podpirali v naši borbi, ker ako podpirate nas, podpirate sami sebe!» Ko sta na kratko izpregovorila še zastopnik Delavske zbornice Zemljič in član osrednjega odbora NO g. Bogdanović iz Beograda, je predsednik po dobrih dveh urah zaključil veliko zborovanje. Govore je prenašal tudi radio.

Politični pregled

Proučujoč splošni politični položaj, se je stalni svet Male antante, ki je zasedal preteklo soboto v Beogradu, bavil tudi z okolnostmi, pod katerimi je bil izvršen atentat v Marseilleu. Pri tem je prišel do zaključka, da gre za zločin, ki glede na to, da se je zgodil pod vplivom sil, ki delu-

jejo izven mej, spada v območje zunanje politike.

V zadnjem času so bila izvršena številna nasilna dejanja, ki so imela za cilj, da zadenejo gotove države v mednarodnem položaju, ki so ga zavzele, in da države, ki so pred kratkim dosegle svoje edinstvo, oropajo osebnosti, ki so jim v največji meri služile in koristile.

To mednarodno zločinstvo je doseglo višek v smrti Velikega kralja, od vseh spoštovanega in ljubljeneja.

Spričo takega položaja smatra stalni svet Male antante za potrebno, da vse države brez izjeme sodelujejo pri pomirjenju duhov, da bi se mogla ugotoviti v miru odgovornost. Prav tako pa tudi zahteva, da se podvzamejo ukrepi, ki bodo omogočili, da se v bodoče prepreči ponovitev takih dejanj.

Ako mednarodni ukrepi, ki se sami po sebi vsiljujejo, ne bodo storjeni in ako ne bodo izvedeni s popolno uvidevnostjo in s polno dobre volje, kakor je to nujno potrebno, smatra stalni svet Male antante, da more priti zaradi tega do še resnejših zapletljajev. Karkoli bilo, Mala antanta ne bo dopustila, da bi se njena politika s takimi nasilnimi dejanji izpreminjala. Bolj ko kdaj bo globoka bol, ki jo je zadela, še bolj učvrstila vezi, ki družijo države Male antante. Njihove vlade svečano izjavljajo popolno vzajemnost z Jugoslavijo in se obvezujejo, da bodo z vso točnostjo izvršile prevzete obveznosti in z nezlomljivo voljo nadaljevale politiko, ki so jo vodile do sedaj.

V ostalem je Mala antanta trdno odločena, da stori vse, kar je v njeni moči in v korist Male antante, da se nadaljuje politika sodelovanja in zbližanja, ki jo je započel s toliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo Nj. Vel. pokojni kralj Jugoslavije, Aleksander I., in na katere usvaritvi je sodeloval tudi pokojni Louis Barthou.

Stalni svet Male antante se je predstavil v kraljevskem dvorcu v Beogradu Nj. Vel. rumunskemu kralju Karolu II. in Nj. Vis. knezu Pavlu, kraljevemu namestniku Jugoslavije, da jima obrazložijo v podrobnostih sklepe te konference. Nj. Vel. kralj Karol in Nj. Vis. knez Pavle, kraljevski namestnik Jugoslavije, sta izvolila dati svoj visoki pristanek na te sklepe.

Izjava držav balkanskega sporazuma se povsem krije z izjavo stalnega sveta Male antante ter vsebuje dodatek, da se bo redni sestanek zu-

Tožil ji je o skrbeh, ki ga žulijo. A da bi bilo še vse hujše, če bi ne imeli Berta v trgu, ki jim pomaga.

Pred gostilno sta se ločila. Izza ogla hiše je namreč prispel Andrej, ki je nekoliko oblastno nagovoril učiteljico. Vsaj tako se je Petku dozdevalo. Razumel je, da je njegova navzočnost Andreju odveč, zato se je hitro odpravil dalje.

Danici se je zdelo, da sluti Petkovo misel. Zato je občutila nekaj kakor odpor, ko je obstala.

«Slaba si videti», je dejal Andrej. «V moji odsotnosti si bila bolna, sem slišal.»

«Bila, a zdaj je že čisto dobro!»

«Ne ženi si preveč k srcu, saj bo še vse prav!»

«O, da! Vse bo prav!» Skoraj goltala je, tako so jo silile solze.

Iz gostilniške sobe je odmevalo petje. Ubit ženski glas je izkušal preglasiti zbor moških glasov, ki so enako hrapavo zategovali: «Al njega, njega ni...»

Kakor je bilo petje slabo, je Danica zasledila v njem nekaj one divje otožnosti, ki veje zunaj na polju, kadar leže mrak na zemljo, ki zašumi s vrhovih topolov ob cesti, ko prileze luna izza oolakov, da obsije okno nje, ki ždi vsa v molku ter hrepeneče prisluškuje v večer, poln zvezd. «Al njega, njega ni...»

Danica je pogledala Andreja. Tako lep se ji je zadel. Tako močan in možat. Ta pogled nanj

ji je vtil moči, da je izpregovorila: «Nekaj ti moram povedati, Andrej... Toda jutri... jutri po maši», je hitro pristavila, videč, da prihaja iz gostilne Pernek.

Organist je stopal naravnost k njima in imel je silno resen obraz. Začutila je, kako težke ji postajajo noge.

«Ali ve? Ali sluti?» jo je prešinilo.

«Pojdi noter, Andrej!» je dejal stavec. «Fantje zahtevajo pijače, a ni nikogar, ki bi postregel. S tvojim starim nekaj ni v redu. Legel je.»

Andrej se je naglo poslovil. Danica pa je nadaljevala z organistom pot do šole. Kako težavna ji je bila ta pot.

Spoznala pa je kmalu, da nima stavec niti najmanjšega suma. Razgovoril se je in se pohvalil z Gablovčevim prijateljstvom. Sabini nemara ne bo slabo pri tej hiši, samo stari je slab in gotovo ne bo čakal svatbe.

«Če bi vedel!» jo je prešinilo. «Kako neki bi potem govoril z menoj.»

Pred šolo se je poslovila, a Pernek jo je opomnil, naj se jih nikar toliko ne izogiblje. Da je sicer pri njih zdaj nekoliko manj kratkočasno, a vrt je že v popju in bo kmalu prijetno posedati v njem.

Obljubila je, da pride.

Ponoči je naredila sklep, da Andreju vendar ničesar ne pove.

Zjutraj ga je pa le iskala z očmi pri maši. Sklenila je, da mu bo povedala.

Od maše grede je izvedela od ljudi, da je bila ponoči zadela starega Gablovca kap in da je po desni strani života omrtvel.

Zbudilo se ji je sočutje, vendar ga ni šla gledat. Bala se je, da bi utegnila motiti.

Popoldne je bilo lepo. V zraku se je prelival svež vonj po pomladi... Zaživela bi bila rada novo, čisto novo življenje. Da, če bi mogla...

Vzela je knjigo in se napolila v gozd.

Ob skali, kjer je najrajši posedala, je spet jokala...

Dnevi so ji minevali počasi in se vlačili težko kakor sodba. Andreja poslej ni dosti videla. Boleden očeta ga je bila hudo vznemirila. Danica se je bila samo enkrat mimogrede oglasila pri bolniku, a še takrat je bil Andrej zdoma, ker se bil odpeljal v lekarno po zdravlila.

Od Sabine je bila te dni dobila dolgo pismo, polno izpričevanj ljubezni in tolažbe. Položila ga je nemo v stran. Kaj neki naj bi dejala na to? Zdaj se ji je skoro dozdevalo, da ji je Sabina dolžnica. Danica ji je darovala mnogo — ako bo vztrajala.

V nedeljo pa je le nesla pismo kazat Pernekovim. Kako ji je bilo srce težko od hlinjenja.

Prišel je mesec maj in Danica si je sešila ohlapno obleko, ki je popolnoma zakrivala njeno postavo. Na obrazu so ji nastale majhne rjave pege, ki so bile zlasti vidne okoli oči.

Danica se je skrbno zakrivala in uporabljala puder, kar je prej le redkokdaj storila.

(Dalje prihodnjič.)

nanjih ministrov držav balkanskega sporazuma vršil 30. oktobra v Ankari.

Na ta način so Češkoslovaška, Rumunija, Jugoslavija, Turčija in Grčija, združene v Mali antanti in balkanskem sporazumu, izrazile svojo popolno vzajemnost in popolno solidarnost v gledanju na mednarodni politični položaj.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ptujskem sejmu 16. t. m. so bile cene za kilogram žive teže: kravam 2 do 3,50, telicam 3 do 4, volom 3 do 3,75, bikom 2,75 do 3,50 Din. Konji so se prodajali po 750 do 3200 dinarjev.

SVINJE. Na mariborskem sejmu 19. t. m. so bile cene prascem 5 do 6 tednov starim 50 do 70, 7 do 9 tednov starim 80 do 90, 3 do 4 mesece starim 130 do 150, 6 mesecev starim 200 do 300, 8 do 10 mesecev starim 320 do 400, enoletnim 500 do 650 Din; kilogram žive teže 5 do 7 Din, mrtve teže 8,50 do 10 Din.

FIŽOL. V kupčiji je zopet živahno povpraševanje po našem rdečem fižolu «ribničanu». Cena od 2 do 2,10 Din za kilogram, ki jo doseže producent, je ostala neizpremenjena, vendar se opaža, da kmetje z blagom več toliko ne silijo. Za mandolan ni nobenega povpraševanja, ker nudi Poljska na inozemskih tržiščih to vrsto fižola, ročno prebranega, po zelo nizkih cenah, zaradi česar je cena padla ter se plača danes producentom Din 1,75 do 1,80 za kilogram. Tudi Japonska nudi za dobavo v začetku novembra lepo prebrano blago te vrste po zelo nizki ceni. Živahno povpraševanje je tudi po cenejših vrstah fižola, posebno po «zelenem», vendar se doseže cena največ 150 Din za 100 kg, postavljeno v Postojno.

VINO. Dočim se vinska trgovina pri vinskih trgovcih še vedno bolj slabo razvija, se zanimanje za nova štajerska in dolenska vina pri producentih nekoliko oživlja, toda tudi tu le za manjše množine. Živahnejše je začasno povpraševanje po rdečih dolenskih in črnih vinih z zmerno ceno, ker ta so že bolj dogotovljena in čistejša od belih. Plačujejo se od 4 do 5 Din, boljša in močnejša sortna vina pa tudi po 6 Din. Iz drugih vinorodnih banovin ni posebnega do-

voza v Ljubljano, čeprav so cene drugod, posebno v Dalmaciji in Banatu, mnogo nižje kakor v dravski banovini.

Sejmi

28. oktobra: Sv. Jurij ob južni železnici, Dolnja Lendava, Gornji grad, Lož, Slovenska Bistrica, Zužemberk, Muta, Sv. Tomaž, Radovljica, Rateče. — Opomba: Kjer je navada se vršijo ti sejmi drugi dan.

30. oktobra: Studenec (krški srez), Veliki Gaber, Črnomelj.

1. novembra: Mokronog;
2. novembra: Vitanje, Cerknica, Mirna;
3. novembra: Pišce, Zagorje, Dravograd;
4. novembra: Konjice, Št. Lenart nad Laškimi.
(Kjer je običajno, se prelagajo ti sejmi na drugi dan.)

Vrednost denarja

Na borzi smo dobili v devizah (prišteje se premija v višini 28,50 odstotka):

1 holandski goldinar za 23,04 do 23,15 Din;
1 nemško marko za 13,50 do 13,25 Din;
1 dolar za 33,42 do 33,70 Din;
100 francoskih frankov za 224 do 225 Din;
100 češkoslovaških kron za 142 do 143 Din;
100 italijanskih lir za 291 do 293 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 349 Din, investicijsko posojilo pa po 72 Din. Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 8,10 do 8,20 Din.

DOMAČE NOVOSTI

* **Onim, ki so se vrnili iz Francije.** Dne 12. t. m. je prispelo 150 naših rudarjev in članov njihovih družin iz Bruaya v domovino. Pri odhodu jim je bilo obljubljeni, da je plačana vožnja in prevoznina od povišstva do zadnje postaje bivališča. Ta obljuba pa ni bila izpolnjena. Zato se prizadeti opozarjajo, da morajo skrbeti sami za kritje prevoznih stroškov. Od železnice izstavljeni in od občin potrjene račune je predložiti s primerno prošnjo: Skladu za podpiranje izseljencev pri hranilnici dravske banovine v Ljubljani, ki bo po možnosti del teh stroškov povrnila in intervenirala po bankski upravi, da izpolni kompanija v Franciji svojo obljubo. To velja tudi za tiste iz-

seljske repatriirance iz Bruaya, ki se bodo še vrnili iz Francije.

* **Dr. Korošec izpuščen.** Kakor znano, je bil g. dr. Antonu Korošču določen za kraj bivanja otok Hvar, Ker pa postopanje in izjave dr. Korošca v zadnjem času v sebi kažejo spremembo prejšnjega njegovega stališča, je dana dovoljna osnova za spremembo prejšnjih odredb o kraju njegovega bivališča. Zato so pristojne oblasti izdale odlok, po katerem se prejšnji ukrepi preklicajo in se g. dr. Korošču dopušča svobodno kretanje. Isto velja tudi za gg. dr. Frana Kulovca, dr. Marka Natlačena in dr. Antona Ogrizka.

* **Otrok od glada umrl v materinem naročju.** Pred dnevi je prišla k mariborskemu mestnemu fizikatu žena brezposelnega mizarskega pomočnika Franca Korošca iz okolice Sv. Kungote prositi pomoči za svoje mesec staro dete. Revni materi pa je otrok med potjo umrl. Zaradi nenadne detetove smrti je bila izvršena sodna obdukcija, ki je ugotovila, da je otrok umrl od glada. Pač resno znamenje današnjih dni!

* **Blasnikova «Velika pratika» za leto 1935.** Je izšla letos že devetdesetič. Za ta jubilej je prav lepo in primerno opremljena. Znano je, da hočejo imeti Slovenci samo to pratiko, ne le pri nas doma, temveč tudi v inozemstvu, v Ameriki, Avstriji, Nemčiji, Italiji itd. Ta edina prava in res domača pratika se naroča pri tiskarni J. Blasnika naslednikov v Ljubljani.

* **Razbojništvo treh brezposelnih.** V hiši bolehnega posestnika Jožeta Turina v Cerinju nad Poljčanami so se te dni pojavili trije delomrzneži in se vedli tam kot pravi razbojniki. Prišli so ob dveh popoldne. Tedaj je stopil samo eden v izbo in poprosil denarja, kar je storil pajdaš bržčas zato, da bi si ogledal izbo za pozneje. Z nastopom mraka so se rokavnači namreč zopet pojavili pred hišo. Zdaj pa niso več prosili. Dva, po obrazu namazana, sta stopila v hišo, medtem ko je tretji stal zunaj na straži. Oborožena s kolom in velikim nožem, sta počela pravcata grozodejstva. Ženi je eden nastavil nož na prsi, češ, da jo bo ubil, če se le gane ali zakriči, drugi je zahteval od 60letnega Turina, ki je ležal bolan v postelji, denar, ter ga pretepal in nečloveško trpinčil. Po vsem tem sta še preiskala hišo. Vendar zaželenega denarja nista našla, čeprav sta se nadejala, da najdeta pri Turinu, ki je bil v Ameriki, veliko denarja. Našla in pobrala sta le tri ure, nekaj angleškega in italijanskega drobiža in tri prstane. Po tem so jo vsi trije popihali. Od

FARAONOV DEDIČ

«Poslušajta me, moža», je dejal Uasif el Hajat čez nekaj časa, «in bodita priči moje prisege, ki je zdaj drugi še ne smejo slišati. Potrdila sta mi, da so ti vladarski znaki pravi in s tem tudi to, da imam pravico do njih, ker so prišli v nepretrgani vrsti od očeta na sina do mene. S tem trenutkom nastopam svojo dediščino in prisegam, da bom izrabil vse svoje moči do poslednjega diha, da osvobodim to deželo tujih vsiljivcev in iznova vrnem nekdanji ugled edino pravemu bogu. To je eno. Toda čaka me še druga naloga. Naj gre proti oazi Tuatu in se maščuje nad zalego zločinskega izdajalca Nebsenija!», tako se glasí ukaz nesrečnega Eftanha potomcem, če hočejo biti deležni njegovega blagoslova. Kako bi se mogel kdaj lotiti velikega dela osvoboditve svoje domovine brez njegovega blagoslova? Zato pojdem najprej proti oazi Nebesnega stebra Tuatu, da bo doletela zarod izdajalca Nebsenija pravična kazen. Potem pa bom poklical rodne brate, ki tam prebivajo, na sveto vojno proti tujcem, za osvoboditev domače zemlje. Ali mi hočeta pomagati, draga prijatelja in brata po moji skrivnosti?»

Medtem ko je Kopt tako govoril, je neopazno hušknul čez obraz obeh Slovencev rahel nasmešek, ki je pričal, da ne verjameta, da bi se mogle te besede uresničiti. Ze enkrat pred tremi tisoč-

letji je nekdo zvezal vse svoje upanje s to oazo, pa je doživel polom. Zdaj se je to upanje iznova zbudilo v preprostem, neizkušenem floveškem srcu daljnega naslednika tega nesrečnega človeka. Ali bo to pot konec srečnejši?

To ni bilo kaj verjetno. Toda ko je Uasif el Hajat naposled prosil oba učenjaka, da bi mu pri visokoletečem načrtu pomagala, se nista prav nič obotavljala, ampak sta dejala oba v en glas: «Razpolagaj z nama kakor s samim seboj.»

«Podajta mi torej desnici! Na življenje in smrt!»

Trdno so se stisnile roke in svečano se je vdrugič začulo: «Na življenje in smrt!»

«Hvala vama, brata!» je veselo vzkliknil Uasif el Hajat.

Položil je meč in kraljevičevo pokrivalo spet nazaj v skrinjico. Pečatni prstan je obdržal na roki in tudi zemljevid je pustil na mizi, da bi ga učenjaka lahko natanko preiskala.

«Zdaj pa bodi tako dober, efendi,» je potem poprosil, «in preberi mi še vsebino ostalih listin.

Hudales se je takoj lotil rokopisov.

Res tisočkratna usoda je bila v njih popisana. Zgodovinar bi lahko v njih odkril vse polno zanimivosti, ki jih znanost še ne pozna, mi pa moramo, žal, preiti površno preko njih in jih le na

kratko omeniti, ker niso dovolj v zvezi z našo povestjo.

Samo nekaj bi povedali. Debaset, vnuk nesrečnega kraljeviča Ejmhotepa, ki smo ga že imenovali, je v resnici večkrat poskusil priti do oaze v puščavi, toda vselej brez uspeha. Ljudje, ki si jih je izbral za spremljevalce, so se branili iti v puščavo proti zapadu. Zaradi svojih potovanj je tudi zanemaril svojo trgovino, izgubil vse svoje premoženje in zašel v revščino, ki se je tudi njegovi nasledniki več stoletij niso mogli otresti.

Šele ob času okoli leta 800. pred Kristom si je pridobil eden njegovih naslednikov, Renfanh po imenu, precejšnje premoženje, ki ga je takoj porabil za to, da bi izpolnil ukaz svojih prednikov. Dvakrat se je napotil proti puščavi. Prvič ni prišel daleč zaradi istega vzroka kakor Debaset, drugič pa je vendar dobil odločnega moža, ki se mu je pridružil. Kako daleč je prišel, ni izvedel nihče, ker je izginila slednja sled za njim.

Preden se je Renfanh odpravil na svojo dolgo pot, je uredil vse na svojem domu in faraonovo zapuščino z listinami vred zakopal. Samo tej njegovi previdnosti se je bilo treba zahvaliti, da se takrat ni vse izgubilo. Njegov sin, ki ga je zapustil v nežnih otroških letih, je kmalu nato, ko so Etiopci vdrl v Egipt, padel s svojo materjo vred v njihovo sužnost. Oba so odpeljali kot sužnja v srednjo Afriko. Tu so ostali Ejmhotepovi potomci zelo dolgo. Le po ustnem izročilu se je nasledovalo sporočilo o starodavni zapuščini od rodu do rodu.

strahu in groženj preplašena žena sploh ni upala javiti zadeve orožništvu, ki so za razbojništvo izvedeli šele od druge strani. Vestni orožniki so pa tolovaje že izsledili in bodo kmalu za mrežami. So to trije brezposelni iz ptujskega in krškega sreza. V vsem Cerinju in daleč naokrog ne pomnijo take predrznosti.

* **Če Vaše perilo ni čisto in belo kakor novo** in se morda celo predčasno trga, potem gotovo ne perete z **Zlatorogovim milom**. **Zlatorogovo milo** se izdeluje iz najfinejših sirovin in se odlikuje po izredni izdatnosti in čistilni moči. Poskusite samo enkrat prati z **Zlatorogovim milom**, pa ne boste nikdar več rabili drugih pralnih sredstev. Priznali boste tudi Vi, kar trdijo tisoči in tisoči: «Le **Zlatorog milo** dá belo perilo!» V lastno korist zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrečno le **Zlatorogovo milo!**

* **Zverinski uboj**. Pri posestniku Senekoviču na Hajdini so kožuhali koruzo. Zbralo se je pri kožuhanju več domačinov, med njimi tudi fantje in dekleta. Po končanem delu se je skupina fantov, med njimi posestniški sin France Metličar iz Spodnje Hajdine, podala proti domu. Za njimi je prišel 22letni železničarjev sin Maks Lampret. Med njim in fanti je nastal prepir, iz katerega se je izcimil krvav pretep. Lampret je izvlekel iz žepa dolg nož in ga zasadi Francu Metličarju v vrat s tako silo, da mu je prerezal žile in kite. Metličar se je smrtno ranjen zgrudil na tla in izdihnil v 10 minutah. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico na hajdinsko pokopališče. Ubijalec Maks Lampret pa je po uboju zbežal in ga iščejo orožniki. Zverinski umor je vzbudil med domačini veliko ogorčenje.

* **Pričela se je sezona plesov in plesnih valj**. Zanje si preskrbite za plesne toalete Crepe de chine po 34 Din v Trgovskem domu Stermecki, Celje. Zahtevajte vzorce in cenik!

* **Vlom v poljčanski okolici**. Te dni je bilo vlomljeno v gostilno Ivana Mlakerja v Spodnjih Lažah. Gostilna se nahaja tik postajališča ob glavni cesti in jo zlasti radi posečajo nedeljski izletniki. Ko je hotela dekla jutraj pospravljati gostilniške prostore, je našla vrata, ki jih je gospodar zvečer skrbno zaklenil, odprta. Še bolj se je prestrašila, ko je poleg odprte omarice našla sekuro, ki so jo vzeli storilci s seboj, če bi jih bil kdo zalotil. Vsi predali so bili odprti z dletom. Odprta so bila tudi hišna vrata, pred hišo na mizi pa so stale izpraznjene steklenice žganja, likerja in vina, kar so si vlomilci privoščili pred

odhodom. Gostilničar je ugotovil, da so mu vlomilci pobrali razen pijače še nekaj drobiža, si novo birmansko uro in precej druge drobnarije. Iz veže pa je izginilo 1600 Din vredno kolo občinskega tajnika iz Loč, ki pri Mlakerju stanuje. Na istem mestu so pustili staro kolo, vzeto večer prej v Poljčanah. Niti gospodar niti kdo drugi ni v vetrovni noči ničesar slišal, ker so stanovanjski prostori na drugi strani gostilne. Orožništvo iz Loč zasleduje storilce, ki so jim bile razmere v hiši dobro znane.

Pravkar so prišle v promet

razglednice z našimi pravimi narodnimi nošami. Serija obsega 12 razglednic in stane 10 Din. Posamezni komadi po 1-50 Din. Dobe se po trgovinah ali pa v tiskarni J. Blasnika naal. v Ljubljani.

* **Huda nesreča pri delu**. V Trbovljah se je v Terezija rovu pri delu hudo ponesrečil delavec Klenovšek Viktor. Bil je zaposlen kot spremljevalec vlakov s premogom, ki jih odvažajo iz jamskih rovov bencinska lokomotiva. Pri vožnji se je Klenovšek povzpela na stojišče bencinske lokomotive ter se nekoliko nagnil proti motorju, ga je motor zagrabil ob strani za obleko, ga potegnil na stran tako, da je prišel med steno in motor. Čeprav je motorvodja Majnardi stroj takoj ustavil, je dobil Klenovšek jako hude notranje poškodbe. Med drugim ima zlomljeno stegnjenico, nekaj reber, hude so pa tudi notranje poškodbe. Bil je takoj prepeljan v bolnišnico.

* **Roparski umor ali tragično naključje**. Prejšnji ponedeljek se je napolil g. Rudolf Konjedic iz Cerknice skozi obmejno vas Zelše v Škocijan, da bi mu tamošnje finančne oblasti podpisale spisek za tranzit lesa v Kačjo vas. Od doma je odšel ob pol 13, ter obljubil, da se bo vrnil takoj, ko opravi svoj posel. S seboj je vzel okrog 1000 Din in 150 lir ter hranilno knjižico nekega italijanskega denarnega zavoda. Pri sebi je imel tudi potni list in uro. Ko ga že tretji dan ni bilo nazaj, je njegova soproga v skrbeh povpraševala po njem pri Zelšanih, ki pa niso o njem ničesar vedeli razen to, da je v ponedeljek šel skozi vas. Ko se je gospa vračala domov, pa ji je povedala Frančiška Krajčeva iz Cerknice, da je na poti iz Škocijana slišala, da leži v Škocijanski jami pol ure hoda od Zelš truplo nekega moškega. V zlih slutnjah je gospa Konjedičeva hitela tja ter takoj z opisom najdenega trupla dobila potrdilo strašne

slutnje. Povedali so ji tudi, da je truplo njenega moža že v postojnski mrtvašnici. Gospa je nemudoma odšla v Postojno ter prišla tja še pred pogrebom svojega moža, ki je imel razbito lobanjo in polomljene noge. Značilno za tragično smrt g. Konjedic je dejstvo, da so organi italijanske policije, ki so našli njegovo truplo v Škocijanski jami, ugotovili, da ni imel pri sebi ne denarja in tudi ne hranilne knjižice. V žepih so našli samo potni list in uro, ki se je bila ustavila ob 7.30. Iz vsega tega bi se dalo sklepati, da je postal Konjedic žrtev zavratnega roparskega umora in da so morilci njegovo truplo vrgli v 100 m globoko Škocijansko jamo, da bi tako prikrili sledove umora. Po drugi domnevi pa je nesrečni Konjedic po nesrečnem naključju padel v jamo in se ubil. Če je bilo tako, je moral potem nekdo že mrtvemu vzeti denar in hranilno knjižico. Denar in knjižico je imel v isti listnici kakor potni list.

Zasedanje narodnega predstavništva

V smislu ustavnih določb sta se sestala preteklo soboto senat in narodna skupščina k seji, na kateri sta ob začetku novega zasedanja na novo izvolila svoje predstavništvo. V obeh zbornicah je bilo izvoljeno v celoti dosedanje predsedništvo, s čimer je narodno predstavništvo manifestiralo, da hoče tudi po smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja slediti brezpogojno njegovim intencijam in ciljem ter dosledno nadaljevati politiko narodnega in državnega edinstva.

Narodna skupščina se je sestala kmalu po 9. uri. Seji je predsedoval kot starostni predsednik najstarejši poslanec g. Mita Isaković, ki je v svojem otvoritvenem govoru poudarjal, da se sestaja narodna skupščina k novemu zasedanju v času najgloblje žalosti za Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem (vsí poslanci vstanejo in kličejo: Slava mu!) k poslednjemu zasedanju v tej periodi. Nato je nadaljeval: «Kot najstarejši med vami sem preživel že mnogo težkih in bridkih trenutkov v zgodovini našega naroda. Pozivam vas, da pričnemo v novem zasedanju svoje delo v onem duhu in v oni smeri, ki nam jo je obeležil naš veliki kralj. Duh sloge in edinstva naj nas druží, zlasti v teh hudih časih, ko nam je ta duh najbolj potreben. Le tako bomo mogli

Sele ko so okoli leta 670. pred Kristom Asirci pregnali Etiopce iz Egipta, so postali tudi dotedanji sužnji spet svobodni in so lahko brez skrbi spet dvignili zapuščino. Toda v tistih hudih časih so imeli dosti drugih, važnejših opravkov kakor iskanje oaze Tuata sredi puščave. Tako so počasi pozabili tudi na maščevanje nad «zalego izdajalca Nabsenija». Tudi stare pisave niso več znali. Čudno pa je, da je v rodu ostala zmeraj vera v nevidnega boga.

Sicer se je pa tudi pri njih izpreminjala usoda. Zdaj se jim je godilo dobro, zdaj slabo, kakor se godi vsem ljudem na zemlji.

Četrto poglavje.

Oaza Dahel.

Nov dan se je že delal, ko je bil starinoslovec Hudales pri koncu s svojim napornim prevajanjem. Vsi trije so bili hudo utrujeni, tako da so šli brez besede spat. Le Uasif el Hajat je najprej odnesel vse svoje zaklade iz starih časov nazaj v klet. Toda ko so se zvečer vsi spočiti spet zbrali, so se začeli takoj posvetovati o potovanju v Libijsko puščavo, ki so se bili zanje odločili. Razdelili so si delo in že naslednji dan so se ga tudi lotili.

Kopt je prodal za precej visoko ceno svoje službeno mesto pisarja pri pokrajinskem namestniku. Kakor hitro je bilo mogoče, je tudi našel kupca za večji del svojega posestva. Le svoj dom pri Der el Gebraju je ohranil in ga izročil v var-

stvo nekemu možu, ki mu je zaupal. Njega je tudi prosil, da bo skrbel za njegovega sina. Izkupiček, kolikor ni bil potreben pri pripravah in kolikor ga ni mislil porabiti za pot — učenjaka nista mogla dosti prispevati — je naložil v neki banki v Kairu. Tam je tudi predstavil svojega sina, da bo prevzel ves denar, če se o njem samem tri leta ne bi nič slišalo.

Hudales je storil vse, da bi zemljevid na pergamentu prilagodil modernemu zemljevidu in spraval znamenja na njem v sklad s sedanostjo. To ga je stalo precej ur napornega dela. Sele v nekaj tednih se mu je s pomočjo doktorja Sodnika posrečilo, da je lahko vsaj približno ugotovil, kako dolgo se je tudi slavni raziskovalec Rohlf držal poti, ki je bila označena na tem prastarem zemljevidu. Kar mu je pri tem napornem delu ostalo časa, ga je porabil za to, da je Kopta poučeval v staroegiptskem jeziku. Uasif el Hajat je namreč vztrajal pri tem, da prebivalci oaze Tuata ne smejo priti pod vpliv modernega sveta in da morajo zato ohraniti jezik svojih očetov.

Sodnik pa je prevzel najtežji del naloge. Zbral je ekspedicijo, to se pravi vsa dvo- in štirinogata bitja, ki se bodo udeležila potovanja v puščavo. Zato se je moral cele tedne pripraviti z bednimi Arabci, Felahi in sto in sto ljudmi različnih narodnosti in različnih značajev, preden je vse potrebno zbral.

Ker mu zaradi Koptove darežljivosti ni bilo treba preveč gledati na denar, bi bilo neumno, če se ne bi bil oziral tudi na Rohlfsove izkušnje.

Najbolj je moral pri tem upoštevati dejstvo, da od oaze Dahela proti vzhodu sedem dni ježe ni nobene vode in da je tudi hrane za velblode prav malo. Zato je bilo potrebno vzeti zadostno količino vode in hrane s seboj in jo pustiti na več krajih v majhnih skladiščih, da ekspedicija pri povratku ne bo trpela pomanjkanja.

Treba je bilo upoštevati to, da potrebuje človek v puščavi, kjer je tako huda susa, vsak dan osem litrov vode, da nadomesti v telesu vso vlogo, ki se zaradi hudega potenja hitro razgubi. Velblodi dobre pasme sicer lahko vzdrže tudi tri tedne brez vode, potrebujejo pa dovolj krme, da ne omagajo. In te krme ni malo. V glavnem sta njihova hrana fižol in slama, po deset kilogramov na dan. Tako narave potrebni živež s pijačo vred pri veliki ekspediciji prav obšutno. Velblodu se lahko natovori do sto petdeset kilogramov, imeti pa mora seveda gonjača, ki potrebuje tudi živež in pijačo. To na videz brezkončno stopnjevanje utegne novince spraviti v obup. K sreči pa je Sodnik že pogosto potoval z velblodi in je bil že dovolj izkušen v sestavljanju karavan. Tako je bilo osem tednov po začetku naše povesti že vse pripravljeno za potovanje.

Karavana je šela brez treh glavnih udeležencev štiri in trideset ljudi s šestdesetimi velblodi. Izpočetka ni bila pot prav nič naporna, ker je bila steza prav dobro vidna in so srečali dosti trgovskih karavan.

(Dalec prihodnjič.)

verno nadaljevati politiko narodnega in državnega edinstva ter dovršiti važno delo, ki ga je započel blagopokojni naš vladar, ter se oddolžiti njegovi poslednji zapovedi: 'Čuvajte mi Jugoslavijo!' Narodni poslanci navdušeno kličejo: 'Čuvali jo bomo! Živela Jugoslavija!')

SENAT.

Malo kasneje se je sestal tudi senat. Enako kakor v narodni skupščini je prisotstvovala tudi seji senata celotna vlada. Seji je predsedoval starostni predsednik senator g. Ivan Hribar, ki je v svojem govoru poveljeval spomin na pokojnega kralja in izrazil ogorčenje nad groznim atentatom, ki meče strašno luč na mednarodno politično moralo. Mi Balkanci, je dejal, ne moremo razumeti, kako je mogla handitska skupina pripraviti in izvršiti atentat na našega vzvišenega in modrega kralja, ki je bil vedno apostol miru, ki ni nikdar posegal po tujem, marveč branil le to, kar je naše. Z zadovoljstvom pa je tudi ugotovil, da svet ni bil še nikdar tako enodušen, kakor je bil v obsodbi tega gnusnega zločina. Senatorji so poslušali govor g. Hribarja stoje ter počastili spomin pokojnega kralja s klici: Slava! Nato so sledile volitve predsedništva, ki je ostalo dosedanje.

NAŠI NA TUJEM

BRATOM V TUJINI.

Z žalne seje uprave Zveze izseljenskih organizacij, ki se je vršila v Zagrebu dne 11. t. m., je bilo izdano vsem organizacijam, včlanjenim v zvezi, naslednje poročilo:

Strašen, sramoten in podel zločin je prekinil nit življenja junaškega in viteškega narodnega kralja Aleksandra I., kateremu je z vso pravico dano ime Zedinitelja. Padel je baš v času, ko je bil na poti dovršitve svojega velikega dela, napredka in blaginje vse one sile, ki teži za tem ciljem, pa tudi one, ki so si še do nedavna med seboj nasprotovale. Pred vrhuncem uspeha, ki ga je že dosegel, je padel od morilske roke zločincea, iz katerega so napravili zverino oni zastrupljeni človeških duš, ki žive samo od zla in nesreče, od mržnje in razdora drugih, od rušenja in trpel in katerim nikakor ne gre v račun napredek našega mladega naroda, niti sloga in bratstvo med ljudmi. Svoji veliki pohlepnosti morajo zadostiti samo na ovčicah, ki ostanejo brez pastirja.

Ne samo prijatelji velikega vladarja in voditelja in naši prijatelji, marveč tudi oni, ki so bili nam tuji in do nedavna celo nasprotniki, od Dunaja do Carigrada, od Berlina do Moskve, izražajo priznanje velikemu vladarju in naglašajo, da je ogaben atentat hotel zadeti in pcrušiti delo miru, ki ga je zgradil naš kralj. Kdor deluje za združenje ljudi, deluje za mir, kdor čuva mir, pa ravna pota ljubezni, sloge in napredka. Veliki pokojnik je delal to v obilni meri: v borbah se je boril kakor nihče drugi, v miru, ko je bilo treba ohraniti pridobljeno, pa je imel več potrpljenja kakor vsi drugi, kadar pa je bilo treba premostiti in izravnavati nasprotja ter reševati spore, jih je reševal odločno in z varno roko. Te roke ni več, mrtev je borec, graditelj, tvorec miru in zedinitelj. Iz tega velikega zla pa mora priti tudi nekaj dobrega: v tujini in vsi okrog nas bodo šele sedaj, ko je zazijala tolka praznina, videli in pravilno občutili, kaj nam je On bil in s čim je On izpolnil svojo dobo. Sedaj bomo šele občutili, v koliki meri smo zaupali vanj, da bo On branil, čuval, skrbel ter sploh vodil ladjo naše države, na kateri smo mi tolikokrat lahkoumno igrali naše neumne igre, uprizarjali naše prepire in hiteli za našimi sebičnimi posli. Sedaj bomo šele občutili, koliko bo na nas vse in na vsakogar od nas odpadlo od bremen, skrbi in odgovornosti za vse, kar bomo delali v bodoče, in kako naj se tudi od sedaj naprejavamo.

On nam je pokazal poti in dal nam je vzor. Vsa naša bodočnost s srečo in nesrečo, z mukami in zadovoljstvom, z zmaganji ali porazi, z mirom ali vojno, je odvisna od naše pameti, naše dobre volje in sposobnosti ter od našega sovraštva in naše ljubezni. Doslej smo dajali duška raznim strastem in osebnim interesom ter valili na Njega vso skrb za našo hišo, za našo skupnost in za nas vse. Njega pa ni več! Ali bo ta tragična resnica očistila naša srca, združila naše volje in naše roke?

Naj smo doslej opravljali katerakoli dela, osebna ali javna, občinska ali državna, gospodarska, društvena ali prosvetna, mislimo sedaj na to, vsi bratje izseljenci in tudi oni, ki so se iz tujine vrnili, da je treba sedaj, ko je narod izgubil voditelja in vladarja, posvetiti vse moči svoji državi in tudi temu, da ne bo zaostalo nobeno započeto delo, ki je v korist vsakega posameznika in njegove dece.

Izseljencem, ki se vračajo, in njihovim organizacijam je naložena dolžnost, da v najširšem krogu svojih rojakov in znancev doma in v tujini goje to zavest ter s tem odpirajo oči slepim, srca trdovratnim, kažejo pot zapeljanim ter širijo ljubezen med vsemi, ki so zastrupljeni s sovraštvom. Iz pesti tujih agentov je treba rešiti slehernege rojaka, da se zastavijo vsi pokreti zločinskih rok. Vršite bratje, povsod sveto miroljubno misijo z gledom vsega svojega bistva.

Tujci zastrupljajo naše brate, ko jim v srca sadijo odvratnost proti vsemu, kar se dogaja v stari domovini. S tem jih odtrjujejo namenu, da bi iz njih napravili svoje sluge. Naša dolžnost je, bratom v daljnem svetu pomagati do prepričanja, da je treba bolj verjeti dobremu kakor pa zlemu. Mi vsi in vsi naši okrog po svetu naj spoznajo, da na vsem svetu sploh ni rajev, da nikjer ne vladajo angeli in da je vsak narod baš tak, kakršni so njegovi člani, in da bomo zaradi tega tudi mi vsi spali, kakor si bomo pač postlali, in jedli, kar si bomo sami skuhati. Da nam bo bolje, moramo biti pač vsi boljši, močnejši, složnejši, zavednejši in bolj zdravi in bolj napredni. Če bomo v tem pogledu napredovali, nam bo bolje doma in po vsem svetu.

Pri vsem našem delu in našem početju naj bo to naša zaobljuba, da se v usodnem času narodne žalosti na pravi način poklonimo spominu velikega kralja Zedinitelja, njemu v dostojen spomin, nam vsem pa v korist in srečo.

PISMO IZ FRANCIJE.

M e r l e b a c h, sredi oktobra.

Dovolite, gospod urednik, da Vam priznamo, da se tudi mi vsakega petka veselimo, ko pripravljamo »Domovina« do nas. Tukajšnja jugoslovenska društva so začela tekmovati s pripravami za narodni praznik, kar naj bi bilo znamenje, da so še ostale naše misli in želje zveste domovini. Ko je radio oznanil žalno novico o smrti našega kralja, je bilo na obrazih tukajšnjih Slovencev opaziti žalost, nemir in strah. Žalost zaradi tako tragične smrti Nj. Veličanstva, nemir in strah pa za bodočnost.

15. t. m. se je vršila maša zadušnica za Nj. Veličanstvom kraljem Aleksandrom kakor tudi za pokojnim francoskim ministrom Barthouom, kateri so prisostvovala vsa jugoslovenska društva z zastavami in vsem članstvom, kakor tudi tukajšnja francoska, poljska in italijanska društva. Nadalje so prisostvovali maši tudi poglavar gospod Jung iz Farbacha, mestni župan g. Colson, ravnatelj premogokopne družbe Saare et Moselle z mnogimi drugimi inženjerji. Po končanih obredih pa sta tukajšnji pevski društvi »Triglav« in »Zvon« zapeli žalno Prelovčevo narodno nagrobnico, katere ginljivi napev je še bolj dokazal pomen te žalne izgube. Priznati je pač treba, da je pevsko društvo »Triglav« med domačini zelo priljubljeno. Saj pa tudi nudi poslušalcem pesmi v treh jezikih, in sicer slovenskem, nemškem in francoskem. Priložnost, da se je izkazalo, je imelo društvo 29. septembra v Nancyju o priliki pri-

reditve solunskih borcev, kar je prenašal tudi strasburški radio. Društvo je zaradi tega prejelo od več strani obilo pohvalnih častitk. Čeprav da-leč od domovine, se tudi po tujini še vedno razlega slovensko petje.

VESTFALIJA ŽALUJE.

E r k e n s c h w i c k, sredi oktobra.

Vest o strašni smrti našega preljubega kralja Aleksandra I. nas je globoko pretresla. Člani J. D. P. D. s pevskim odsekom, kakor tudi rojakinje ženskega društva se z sočuvstvom pridružujemo naši žalujoči domovini. Na dan pogreba 18. t. m. ob 8. uri zjutraj smo imeli v Erkenschwicu žalno službo božjo za dušni mir Nj. Vel. kralja Aleksandra I., katere so se udeležili vsi rojaki.

Pevski odsek J. D. P. D. iz Erkenschwicka se iskreno zahvaljuje za pesmi, ki mu jih je poslalo pevsko društvo »Zvon« iz Trbovelj.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

56

Goričanovi spomini

V kmetijsko šolo.

Po nevsakdanjem naključju sem prišel star že 24 let v kmetijsko šolo v San Michele na južnem Tirolskem blizu Tridenta. Šola je bila dveletna. Poučevali so na njej v nemščini in italijanščini. Ves pouk se je vršil v eni sami sobi. Učitelj je predaval nekaj časa nemško, potem pa italijansko. Nemški učitelji so govorili slabo italijansko, italijanski pa še slabše nemščino.

V skupnem gospodinjstvu smo stanovali en Rus, en Francoz in jaz. Vsa hišna in gospodinjstva dela smo sami opravljali. Rus Maksim je kuhar obed, Francoz je posodo pomival, sobo pospravljaj in pometal. Jaz sem imel na oskrbi drva in vodo.

Francoz, južnjak iz Beaucaire, star 16 let, je imel gosto črno brado in že precej veliko plešo. Znal je samo francosko, jaz slovensko in nemško. Ker nisva mogla občevati, sva se začela takoj učiti z vso vnemo italijanski. Obenem me je on poučeval francoščino, kadarkoli je bilo mogoče. Italijansko sem se učil s tako vnemo, da se mi je čez teden dni začelo že sanjati po italijansko. Izpraševal sem se besede. Zjutraj sem se spomnil besed, ki jih nisem vedel v sanjah, in sem jih poiskal v besednjaku. Eden izmed ruskih študentov, Kašin iz Krima, je znal samo rusko. Ko je opazil, da je naš jezik z njegovim soroden, me je začel kar po sili poučevati ruski jezik. Tako sem se poleg drugega učenja učil obenem kar tri jezike.

Vodnjak je bil samo eden, javen na sredi trga za vse prebivalstvo. Ker sem imel tedaj še drugačen odnos in drugačno sodbo o mnenju bližnjega, nisem hodil po vodo podnevi. Bila me je kratkomašo sram. Vsak večer sem bedel in se učil tako dolgo, da je hrup po ulici utihnil. Potem sem nanosil vode za 24 ur. Bil je namreč treba precej vode, ker se je Maksim kot kuhar večkrat na dan umival. V južnih krajih ljudje zvečer precej dolgo bedijo, zato je bilo vedno že polnoči v poletnem času, ko sem šele nanosil vodo. (Nadaljevanje sledi.)

Previden bolnik.

Zdravnik: »Ledvice imate načete. Kopati se boste morali trikrat na teden v topli vodi.«

Bolnik: »Gospod doktor, ali se bom moral kopati ves ali samo okrog ledvic?«

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 28. oktobra do 4. novembra.

Nedelja, 28. oktobra: 8.00: plošče (resna glasba); 8.45: poročila; 9.00: orgelski koncert; 9.30: versko predavanje (p. Regalat Cebulj); 10.00: prenos iz stolnice; 11.00: ob 60letnici Fr. Ks. Meška (prof. Anton Oven); 11.30: radijski orkester (resna glasba); 12.00: čas, poročila, radijski orkester (resna glasba); 16.00: Reja golobov (Petelin Ivan); 16.30: radijski orkester, vmes poje Marjan Rus resne speve; 20.00: nacionalna ura: Balkanska vojna; 23.30: Brahmsove resne speve poje gđ. Korenčanova; 21.00: solo, igra Bogi Leskovic; 21.30: radijski orkester; 22.00: čas, poročila, radijski orkester.

Ponedeljek, 29. oktobra: 12.30: plošče (resna glasba); 12.50: poročila; 13.00: čas; 18.00: higiena pozimi (Franja Zajc-Boškovičeva); 18.20: radijski orkester; nacionalna ura (Sinta Miljutinović-Sarajlija); 19.25: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 19.50: jedilni list, program za torek; 20.00: komorni koncert: flavta, fagot, klavir; 21.00: radijski orkester; 22.00: čas, poročila, plošče (resna glasba).

Torek, 30. oktobra: 11.00: šolska ura: Jadranski dan (Viktor Pirnat); 12.00: plošče (resna glasba); 12.50: poročila; 13.00: čas; 18.00: otroška ura (Zdravko Ocvirk); 18.20: država kot najvišja organizacija (N. O.); 18.40: radijski orkester; 19.30: nacionalna ura: Ciril Metočevca družba; 19.50: jedilni list, program za sredo; 21.00: Fr. Ks. Meško: Pri Hraslovih (drama); 21.30: Springer: Večer na Golgcti, poje zbor «Ljubljana»; 22.10: čas, poročila, radijski orkester.

Sreda, 31. oktobra: 12.30: resna glasba; 12.50: poročila; 13.00: čas; 18.00: gospodinjstva ura: Testo (Albina Traven); 18.20: radijski orkester; 19.00: nacionalna ura: Naš turizem in tuji; 19.25: Edvard Beneš (Ruda Jurčec); 19.50: jedilni list, program za četrtek; 20.00: Verdi: Requiem (prenos iz unionske dvorane), vmes čas in poročila.

Četrtek, 1. novembra: 8.00: plošče (resna glasba); 8.45: poročila; 9.00: orgelski koncert (Arnič); 9.30: versko predavanje (p. Valerian Učak); 10.00: prenos iz stolnice; 11.00: radijski orkester; 12.00: čas, poročila, plošče (resna glasba); 20.00: prenos iz Beograda, vmes čas in poročila.

Petek, 2. novembra: 12.30: plošče (resna glasba); 12.50: poročila; 13.00: čas; 18.00: knjižni pregled (Ljudevit Mrzel); 18.20: plošče (resna glasba); 19.00: nacionalna ura; 19.25: plošče (resna glasba); 19.50: jedilni list, program za soboto; 20.00: prenos iz Zagreba, vmes čas in poročila.

Sobota, 3. novembra: 12.30: plošče (resna glasba); 12.50: poročila; 13.00: čas; 18.00: Sokol; 18.20: radijski orkester; 19.00: nacionalna ura; 19.25: smuška ura Ljubljanskega zimskosportnega podsava; 19.50: jedilni list, program za nedeljo; 20.00: radijski orkester; 20.40: Mirko Jelačin poje religiozne speve; 21.30: radijski orkester; 22.00: čas, poročila, plošče (resna glasba).

Listnica uredništva

Salovei. Pesmi ne priobčujemo, razen v slavnostnih številkah. Žal tudi za Vas ne moremo napraviti izjeme. Pozdravljeni!

Beltinci. Petelinja smešna zgodba bi izzvala na obrambo takšne paragrafe, da bi naju oba glava bolela.

Na pljučih bolni!

Več tisočev ozdravljenih.

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti hranjenja,

ki je že mnoge rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da bolezen naglo premagamo. Nočno potenje in kašelj ponelata, telesna teža se zviša, a postopno ovapneje konča bolezen.

Resni moži zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode ter jo radi priporočajo. Čim prej počnete z mojim načinom prehranjevanja, tem boljše.

Povsem zastoj dobite mojo knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega. Ker znaša moja naklada za brezplačno odposiljanje samo

10.000 komadov, pišite takoj, da se boste tudi Vi lahko prištevali med njene srečne dobitnike.

Zbiralno poštno mesto:

GEORG FULGNER
BERLIN-NEUKÖLN
Ringbahnstrasse 24, Abt. 491

Dober mož.

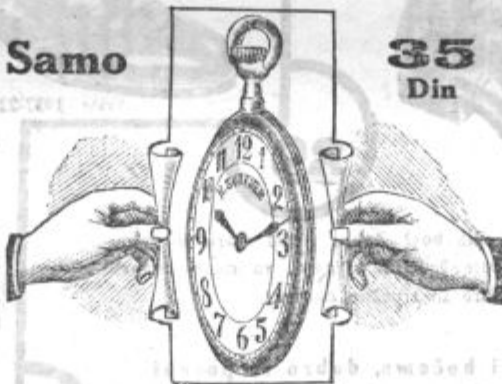
Jože: «Moja žena mi za svoj god vedno vna-pred pove, kaj si želi.»

Tone: «No, kakšne želje pa ima?»

Jože: «Že deset let si želi avtomobil.»

Samo

**35
Din**

St. 5012, kovinasta Anker-remontoir, lepo obliše, pravi švicarski stroj. Din 35.—

St. 5013, ista z radio svetlobnim kazalnikom in kazalci. Din 45.—

St. 5050, zelo fina, posebna tanka Anker-remontoir, chronometer AXO, točno idoča, elegantna, obliše iz krom-nikla. Din 155.—

H. SUTTNER
Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.
Cenik zastoj in poštne prosto.

Za hladno vreme

Vam nudi v veliki izbiri in po konkurenčnih cenah obleke, zimske suknje, trenchoute in hubertus-plašče

JOSIP OLUP V LJUBLJANI

Bogata zaloga perila iz lastne tvornice «Triglav». Trgovski prostori: Stari trg št. 2, Pod trančo št. 1 in Kolodvorska ulica št. 8.

Pred zimo si nabavite pravočačno po nizkih cenah šivane in druge odeje!

Trgovski dom Stermecki vam nudi:

Din 90.— 94.— 105.— šivane odeje iz kotonu in ruša
Din 125.— 128.— 170.— šivane odeje iz finega klota

Din 30.— 391.— 88.— flanel odeje
Din 150.— 225.— 254.— volnene odeje
Din 47.— 57.— 63.— konjske odeje
Din 206.— 251.— odeje za na voz in avto

Trgovski dom

Tovarna perila in oblik

Celje št. 97.

Zahtevajte takoj novi veliki ilustrirani cenik, ki ga dobiš brezplačno in v katerem najdeš vse, kar potrebujete.

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.

MALI OGLASI

254 **Lepljivi trgovski prostori,** pripravljeni za vsak obrt, se oddajo v najem. — Naslov: Ferdo Spilar, Maribor, Prešernova ulica št. 27.

Išče se zanesljiv majer na pol, ki ima družino s 5 do 4 moškimi in 2 ženskima delovnimata sitama. Vstop v službo due 15. marca 1935. Samo trezni, zanesljivi in pošteni ljudje prihajajo v poštev. Ponudbe se naj pošljejo oskrbništvu Oroševskega posestva na Fali pri Mariboru. 252

Učenca za tapetniško ali sedlarsko obrt sprejme Lenarčič Josip, tapetnik in sedlar v Cerknici pri Rakeku. 249

Marče potestvo blizu Ponikve se z gospodarskim orodjem vred proda za 38.000 Din. Več pove Čretnik, Ponikva ob južni železnici. 251

Prodajamo na obročno odplačila švedske posnemalnike za mleko in hrzoparilnike za krmo. Sprejmemo potnike. «Telma», Ljubljana, Mestni trg št. 25/A.

Pletilne stroje prodaja na obroke Telma, Ljubljana, Mestni trg št. 25/A.

Dobra oblačila — Vam nudimo za najhen denar. **A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.**

Iščemo zbiralce naročil! Tudi take, ki že prodajajo trgovcem in pekomo. Ponudbe z znamko za odgovor na naslov: Separator, Ljubljana, poštni predal 307. 259

Za zimo! Vse potrebščine kupite najbolje v trgovinah Senčar, Mala Nedelja, Ljutomer in Strigova. Nakup jajc, masla, suhih gob in vseh poljskih pridelkov. Stalna zamenjava bučnic in sončnic za olje. 248

Za Vas imamo:
Violine . . . 69 Din
Gitare . . . 138 Din
Mandoline 95 " Harmonike 69 "
Tambure . . . 68 " Cramofone 465 "

Zahtevajte brezplačni katalog.
MEINEL & HEROLD
tovarna glasbil
pr. podr. MARIBOR št. 104

Bata se brigu za kmeta

79

Vrsta: 0167-00

Čevlji iz mastne kravine z močnim in neraztrgljivim gumijastim podplatom - šivani in zbiti.

Jamčimo za vsak par.

39

99

Kôur ima rad koničasto obliko, nosi samo teke čevlje iz boksa z gumijastimi podplati

Vrsta: 1977-22

Vrsta: 9897-00

99

Za blato, gnoj in močvirje najbolje ustrezajo nepremočljivi gumijasti škornji

Doma in okrog hiše vsakdo nosi naše tople „zepe“ z gumijastimi podplati

Vrsta: 4644-00

99

Za nedeljo in praznik tvo čvrstih čevljev iz boksa z gumijastim podplatom

Vrsta: 3967-22

29

Fantom in mladim ljudem dobro pristojajo tihe trpežni in ceneni polčevlji z gumijastimi podplati

Vrsta: 1937-22

89

Trpežni visoki čevlji za žene in dekleta

Vrsta: 3165-00

69

Prijatelj!

Za dečke v solo, za skakanje in delo na polju samo teke čevlje z neraztrgljivimi gumijastimi podplati

45

Vrsta: 3162-00

Zakaj hodiš bos? Zakaj nosiš staro in ponošeno obutev? Pridi k nam, za malo denarja dobiš dobro in trpežno obutev!

Obuli hočemo, dobro in poceni celo družino

79

Opasno peročno darilo.

Podbregar: «Kaj pa ste dali svoji hčerki za peročno darilo?»

Sivec: «Lep avto.»

Podbregar: «Kje pa sta potem novoporočena preživela medene tedne?»

Sivec: «V bolnišnici.»

Žal.

A: «Kako pa razdeliš svojo plačo?»

B: «Prav lahko, 30 odstotkov gre za najemniko, 30 odstotkov za obleko, 40 odstotkov za hrano, 20 odstotkov za zabavo.»

A: «Saj to je 120 odstotkov.»

B: «Dà, žal...»

Zadnja želja.

Sodnik na smrt obsojenemu: «Po zakonu imate pravico izraziti svojo zadnjo željo in po možnosti ji bo ustrezeno.»

Obsojenec, po poklicu brivec: «Moja zadnja želja je, da bi smel obriti gospoda dižavnega tožilca.»

PRI VSEH poškodbah, kvarah, opeklinah, lišajih, čirih, starih ranah ZAMORETE S POLNO ZANESLJIVOSTJO UPORABITI „FITONIN“

Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poščno knjižico št. 16 pošlje brezplačno «FITONIN», družba z o. z., Zagreb 1-78. (Reg. pod Sp. št. 1281 z dne 28. julija 1938.)